

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

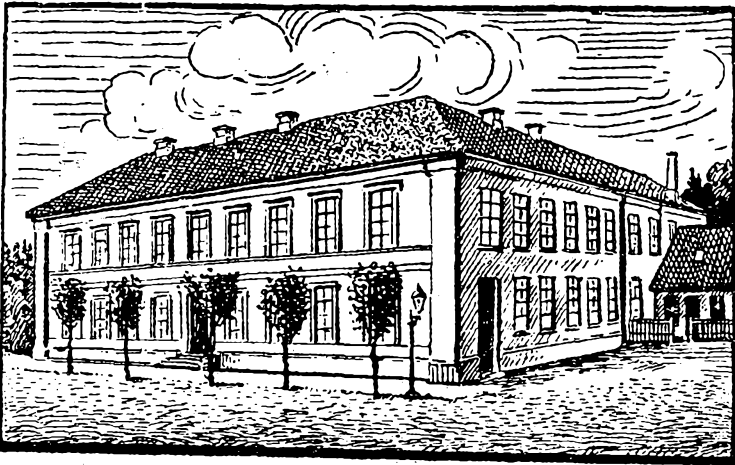
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kolding højere Almenskole

1910

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven 1910

i

Kolding højere Almenskole.

- I. Georg Bruun: Forbindelsen med Borgerskolen.
Forberedelsesafdelingens ny Ordning.
- II. Samme: Det moderne Gymnasium.
- III. Samme: Karakterer.
- IV. H. H. Nissen: Om Dansk i Gymnasiet.
- V. O. Ørkild: Skolebørn og Alkohol.
- VI. Skoleefterretninger.

KOLDING
KOLDING BOGTRYKKERI - AXELTORVET
1910

Forbindelsen med Borgerskolen.

Forberedelsesafdelingens ny Ordning.

I Programmet for 1909 findes trykt en Indstilling fra Rektor Bruun og Hr. Skoleinspektør Karl Hansen til Kolding Skolekommission om Forbindelse mellem Borgerskolen og Almenskolen. Der er i denne Skrivelse gjort Rede for de Grunde, som efter Almenskolens Optattelse taler for en Forbindelse mellem de 2 Skoler ved 12 Aars Alderen. Da Borgerskolens Repræsentanter ikke kunde slutte sig til en saadan Ordning, men tilraadede en Forbindelse ved 11 Aars Alderen, sendte Skolekommissionen i Juli 1909 nedestaaende Skrivelse til Hr. Skoleinspektør Tradsborg og Rektor Bruun.

„Angaaende det tidligere forhandlede Spørgsmaal om en Overgang fra Folkeskolen til Almenskolens Mellemkole opfordrer Skolekommissionen de to Ledere for de nævnte Skoler, D'Hrr. Skoleinspektør Tradsborg og Rektor Bruun, til at optage en ny Forhandling paa følgende Grundlag:

I Almenskolen oprettes en Parallelklasse til den nuværende I M., hvortil Lokale indvindes ved, at I F. nedlægges med Udgangen af Skoleaaret 1909—10. Overgangen sker fra Folkeskolens IV. Kl. til Almenskolens I M. for et begrænset Antal Elever. Der sendes hvert Aar en Meddelelse fra Rektor til

Skoleinspektøren om, hvor mange Elever der vil kunne optages, og Folkeskolens Bestyrelse udvælger da i et saadant Antal de Elever i nævnte Skole, som den anser for bedst egnede til at følge og tilendebringe Mellemskoleundervisningen. Disse optages uden Prøve i Almenskolens I M. Dersom det anses for nødvendigt, indrettes der privat Undervisning for disse Elever i Tiden fra April til August.

Idet Skolekommissionen mener, at der ad denne Vej maa kunne naas til en tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet, udbeder man sig D'Hrns Udtalelser desangaaende samt eventuelt et Forslag til en nøjere Ordning af Sagen ud fra disse Forudsætninger.“

I September 1909 indsendte de 2 Skoleafdelingers Ledere følgende Fællesskrivelse til Kolding Skolekommission:

„I Anledning af Skolekommissionens Skrivelse til os af 27. Juli d. A. angaaende Overgangen fra Folkeskolen til Almenskolen tillader vi os under Henvi-
ning til vore særlige medfølgende Skrivelser at stille følgende Forslag:

I.

I Sommeren 1910 optager Almenskolen i II M. ved en Prøve saa mange 12aarige Elever fra Folkeskolens 5te, eventuelt 6te Klasse, som der maatte være Plads til, og som ved Prøven godtgør at kunne følge med i II M. Prøven og mulig fornøden Privatundervisning ordnes som hidtil af Rektoren ved Almenskolen.

II.

I Sommeren 1910 udvælger Folkeskolen blandt Ansøgere om Fripladser i I M. saa mange 11aarige

Elever fra 4de, eventuelt 5te Klasse, som der maatte være Plads til i Almenskolens I M., naar der oprettes en Parallellklasse til den nuværende I M., i Stedet for I F., som bortfalder, og som efter Folkeskolens Formening er i Besiddelse af saadanne Kundskaber, som den kgl. Anordning af 19. Juni 1903 med tilhørende Cirkulære af 22. Juni 1903 kræver som Betingelse for Oplagelse i nævnte Klasse. Fornøden Privatundervisning ordnes af Inspektøren ved Folkeskolen. Disse Elever optages i Almenskolen uden Prøve.

III.

I Sommeren 1911 og følgende Aar sker Overgangen kun for 11aarige Elever fra Folkeskolens 4de (5te) Klasse til Almenskolens I M., og fornøden Privatundervisning for disse Elever ordnes af Inspektøren ved Folkeskolen. Denne Privatundervisning skal regelmæssig gives i Kommuneskolens Lokaler og omfatte mindst 3 daglige Undervisningstimer. Disse Privattimer lønnes ligesom hidtil ved Almenskolen med 2 Kr. for hver Undervisningstime.

IV.

Almenskolens Rektor giver hvert Aar i Begyndelsen af Maj Folkeskolens Inspektør Meddelelse om Antallet af de Elever, der fra Folkeskolen kan gaa over i Almenskolens I M., hvorefter Hovedskolerenes Overlærere indbyrdes afgør, hvormange og hvilke Elever fra hver Skole der kan overgaa til I M. Saa vidt muligt bliver Antallet af Drengene og Piger det samme. Hvis det inden 1913 viser sig nødvendigt at begynde Privatundervisningen i April, skal Almenskolens Rektor senest 15. Marts give Folkeskolens

Inspektør den ovennævnte Meddelelse om Antallet af Elever, der kan optages.

Efter Omstændighederne udskrives disse Børn af Folkeskolen enten fra 1. Juni eller eventuelt fra 1. April for fra dette Tidspunkt indtil Sommerferien at modtage den i Punkt 3 omtalte Privatundervisning. I Begyndelsen af Juli afholder Hovedskolerne en Prøve med disse Elever, og der gives senest 15. Juli Rektoren Meddelelse om Antallet m. m. af de overflyttede Elever, som derefter optages uden Prøve.

Vedkommende Elevs Forældre eller Værge skal forinden Barnets Udskrivning af Folkeskolen afgive skriftlig Erklæring om, at det er Meningen, at Barnet skal forblive i Almenskolen mindst 4 Aar for at afgaa derfra med mindst Mellemskoleeksamen, hvilken Erklæring medfølger til Almenskolen.

V.

Paa Grundlag af de Erfaringer, som der i de første 3 Aar gøres baade fra Almenskolens og fra Folkeskolens Side, skal hele Spørgsmaalet i 1913 tages op til fornyet Overvejelse.

Kolding, d. 14. September 1909.

Ærbødigst

Georg Bruun.   *N. P. Tradsborg.*

Samtidig indsendte Rektor Bruun til Skolekommissionen nedenstaaende Redegørelse for Almenskolens Stilling til den foreslaede Ordning:

Til Kolding Skolekommission.

I Anledning af Skolekommissionens Skrivelse af 26. Juli 1909 angaaende en Forbindelse mellem

Borgerskolen og Almenskolen gaaende ud paa, at Elever fra 1910 optages i I M uden Prøve, at der oprettes en ny I M Klasse i Almenskolen fra 1. Aug. 1910, og at det dertil nødvendige Lokale skaffes ved fra samme Tidspunkt at nedlægge 1 Forberedelsesklasse, tillader jeg mig paa Almenskolens Vegne at udtale følgende:

Jeg anser ikke denne Ordning for den bedste i pædagogisk Henseende, hvilket jeg sammen med Hr. Inspektør K. Hansen har paavist i Skrivelse til Skolekommissionen i September 1908, men da det har været umuligt at skabe en Overgang ved 12 Aars Alderen, mener jeg, at Forbindelsen ved I M er den eneste, som alle Parter kan samle sig om.

Nedlæggelsen af Skolens I F vil bevirke, at Almenskolen først kan optage Elever i sin Forberedelsesafdeling ved 7 Aars Alderen, og dette *kan* medføre, at Elever, som ellers vilde være gaaet til Almenskolen, indmeldes i Privatskoler, saa at Almenskolens Elevtal mindskes, og Indtægten ved Skolepengene forringes.

Da Skolen ved den foreslaede Ordning kun faar 4 Aar til at føre Elever til Mellemkolen i Stedet for de nuværende 5, vil det være nødvendigt at gøre Undervisningen i de 4 Klasser fyldigere end den nu er, ved at man fordeler de 18 Særtimer, som nu gives i I F., paa de andre 4 Klasser.

Nedlæggelsen af I F. vil altsaa ikke medføre nogen Besparelse i Udgifter til Undervisning, men en sikker Formindskelse af Indtægter fra Skolepenge (ca. 600 Kr.) og mulig desuden for hele Skolens Vedkommende en Formindskelse af Elevantallet med medfølgende Formindskelse af Indtægter i de højere

Klasser, uden at det dog er muligt at udtale noget bestemt herom.

Oprettelsen af en ny I M vil medføre Ansættelsen af en Lærer af første Lønningsklasse, hvilket vil forøge den årlige Udgift til Lærerlønninger med 2400 Kr.

Skolen vil antagelig under denne nye Ordning hvert Aar kunne optage 10—15 Elever i I M., under Forudsætning af, at Elevantallet i Forberedelsesafdelingens 5te Klasse bliver omtrent som i de senere Aar.

Skolen er villig til at optage disse Elever i I M. uden Optagelsesprøve, naar Borgerskolens Ledere medgiver Eleverne et Bevis, gaaende ud paa, at de med Hensyn til Modenhed og Kundskaber tilfredsstiller de Fordringer til Optagelse i denne Klasse, som er fastsatte i Anordning af 19. Juni 1903 med Cirkulære af 22. Juni 1903.

Det er nødvendigt, at der, for at Borgerskolens Ledere kan arbejde med Sikkerhed, i god Tid sendes dem Anmeldelse om, hvor mange Elever Skolen har Plads til. Hvis der for disse Elever skal oprettes et Kursus fra April—Juni, maa denne Meddelelse sendes inden 15. Marts. Naar denne Meddelelse er givet, bør den ikke senere forandres, selv om der senere anmeldes saa mange betalende Elever, at Almenskolen maa sige Nej til nogle af disse. Dette vil eventuelt kunne medføre, at Skolen faar færre betalende Elever og saaledes ringere Indtægter. Det er ogsaa muligt, at den foreslaaede Ordning vil fylde I M. saa stærkt, at der ikke senere kan optages betalende Elever, som ønskes optagne i 2 M. eller 3 M. I de senere Aar har Skolen haft en ikke ringe Tilgang af betalende

Elever til disse Klasser. Og der er saaledes Udsigt til, at der ogsaa paa dette Punkt bliver en Forringelse af Indtægter.

Den foreslaaede Ordning vil saaledes økonomisk set blive ret bekostelig. Den betyder en sikker Merudgift paa 2400 Kr., en sikker Mindreindtægt paa ca. 600 Kr., og desuden vil den maaske medføre ringere Indmeldelse af betalende Elever baade i Forberedelsesafdelingen og i Mellemskolen.

Set fra Almenskolens Synspunkt betyder denne Ordning altsaa 1) økonomisk en ikke ubetydelig Forøgelse af Skolens aarlige Underskud, 2) pædagogisk Tabet af en Klasse, i hvilken der i de senere Aar er skabt en værdifuld grundlæggende Undervisning, passende for smaa Børn ved deres første Indtræden i Skolen.

Det er derfor ikke uden Betænkeligheder, at jeg imødeser Følgerne af den foreslaaede Ordning, og naar jeg alligevel mener at maatte tilraade den, er det kun, fordi de foregaaende Aars Forhandlinger om denne Sag har vist, at hele Spørgsmaalet kun kan løses ved den af Skolekommissionen foreslaaede Ordning.

Saavidt jeg er i Stand til at bedømme Borgerskolens Undervisning efter Undervisningsplanen, maa jeg antage, at denne Skoles Elever ved Udgangen af 4. Klasse i de fleste Fag staar Maal med Almenskolens Elever ved Udgangen af 5 F. Dog synes de mig at være noget tilbage i skriftlig Dansk og i Regning. Forskellen er dog næppe større, end at Eleverne under en eller anden Form i Maanederne April—Juli kan indvinde det manglende. Hvorledes denne Undervisning bedst kan ordnes, tør jeg ikke udtale mig om. Herom kan Borgerskolens

Ledere og Lærere dømmes med større Sikkerhed, og da Afgørelsen af Elevernes Optagelse i Almenskolens I M. fuldt ud overlades disse, maa den nødvendige Undervisning ogsaa planlægges og gives af dem.

Som det allerede nu er Tilfældet, maa det forlanges, at de overflyttede Elevers Forældre eller Værger udsteder en skriftlig Erklæring om, at de ønsker, at deres Børn skal deltage i Almenskolens Undervisning, i det mindste til Mellemskolens afsluttende Prøve.

Kolding højere Almenskole, ²⁶/₈ 09.

Ærbødigst

Georg Bruun.

Forslaget om Ordningen af Forbindelsen mellem de 2 Skoler vedtoges uden Ændringer af Byraadet den 17de Februar 1910.

Skolen vil altsaa fra det ny Skoleaars Begyndelse kun faa 4 Forberedelsesklasser, medens den hidtil har haft 5. Dette medfører nogle Ændringer i Undervisningen i de laveste Forberedelsesklasser, saa at Eleverne i den ny Ordning 1ste Klasse vil faa betydeligt mere Arbejde end hidtil i 1ste Klasse. Det forudsættes vedblivende, at de i 1ste Forberedelsesklasse indmeldte Elever er ganske uforberedte. Optagelsesalderen bliver efter den ny Ordning ca. 7 Aar.

Da det Arbejde, som hidtil har været fordelt paa 5 Aar, for Fremtiden skal gøres paa 4, vil Timetallet i de 4 Klasser i Hovedfagene Dansk og Regning blive noget større end efter den gamle Ordning, og der vil blive krævet noget mere Hjemmearbejde af Eleverne, dog vanskeligt over 1½ Time dagligt. Ved Udgangen af Forberedelsesskolens 4de Klasse vil de til Optagelse

i Mellemskolens 1ste Klasse krævede Pensa være gennemgaaede.

Forberedelsesafdelingens Klasser bliver i Fremtiden 1 F., 2 F., 3 F., 4 F., og de Elever, som nu er i 4 F., vil altsaa ogsaa til Sommer efter Opflytningen i Forberedelsesafdelingens øverste Klasse, være i en Klasse, som hedder 4 F. Paa samme Maade vil de Elever, som nu er i 3. F., 2. F., 1. F., efter Oprykningen næste Skoleaar være i den ny Ordning 3. F., 2. F., 1. F. I M vil fra det ny Skoleaars Begyndelse blive delt i 2 Afdelinger I M. 1 og I M. 2, og der vil saaledes være Dobbeltklasser i hele Mellemskolen.

Det moderne Gymnasium.

(Af Translokationstalen 1909.)

Det er i Aar sidste Gang, at der dimitteres Studenter af den gamle klassiske Retning, sidste Aar, at der dimitteres Studenter her fra Skolen, som kan Græsk. Blandt Skolens Programmer fra det forrige Aarhundrede findes flere indeholdende græske Kørsange, forfattede af Skolens Rektor. Der vokser nu en ny Slægt op, som ikke blot ikke kan forstaa disse Vers, men som ikke en Gang kan læse Bogstaverne. I Skolens Bibliotek findes henimod 1000 Bind græsk Litteratur. Det vil være værdiløs Makulatur for de kommende Generationer. Det var Hensigten at bevare den klassiske Linie under den ny Ordning her ved Skolen, men da der ingen meldte sig i Løbet af de første Aar, er den stroget i den ny Skoleplan. Den græske Linie er bevaret ved andre Skoler, men den fører en hen-

sygnende Tilværelse. Den dør ud, sikkert og hurtigt. Af de 700, som i 1907 indmeldtes i I G., gik kun 80 til den klassiske Linie, i 1908 var Tallet sunket til 60, i næste Skoleaar vil der snarest blive endnu færre. Den klassiske Linie i sin hensygnende Form oprettholdes endnu som teologisk Fagskole, men er væsentlig bortfalden som Led i den højeste Almendannelse. Sjældent har Nationen dømt saa sikkert og saa afgørende. Fra at være et almindennende Fag er Græsk reduceret til at indtage en lignende Stilling som Hebræisk. Naar man i 25 Aar har læst Homer, Herodot, Plato og græsk Lyrik med unge Mennesker, naar man har søgt gennem Studiet af de græske Forfattere at give dem et Grundlag for deres moralske, æstetiske, politiske og sociale Udvikling, naar man ved, hvilken Betydning denne Undervisning har haft for mange, naar man saa betænker, at det nu er forbi for stedse, saa er det med Vemod, man siger Fortiden Farvel. Der er aldeles ingen Tvivl om, at Græskens Fjernelse fra den højeste Almendannelse betyder et stort Tab for Landets Kultur. Kun Fremtiden vil vise, hvor stort.

Der er dem, som mener, at Tabet ikke kan bæres, at der vil komme et Tilbageslag, at Græskens som en Fugl Fønix vil hæve sig i ny Glans. Jeg tror det ikke. Det bliver i hvert Fald ikke i vor Tid. Nye Tider stiller nye Krav. Den ny Tids Krav banker med kraftige Knoer paa Skolens Dør og siger: Luk op, luk op. Og Skolen kan ikke stænge Kravene ude. Naar Forretningslivet, den moderne Teknik, den økonomiske Konkurrence behersker et Samfund, kan Skolen ikke fornemt trække sig tilbage i Idéernes Verden, lukke Livets Larm ude, sysle med Oldtidens straalende Skikkelser i Poesi og Marmor, og dernæst lukke Disciplene ud i Nutidens graa Virkelighed. Nu

gælder det Skolen for Livet. Danmarks Stilling er nu saadan, at det har alle Kræfter behov i sin Kamp for Tilværelsen. Danmarks Fremtid beror paa Danmarks Ungdom, og hvis Skolen ikke hjælper til at opdrage en Ungdom, der er Kampen voksen, en maalbevidst, praktisk og haardhændet Ungdom, saa vil Danmark hverken staa som Stat eller som Nation. Det nytter ikke, naar Forholdet er dette, at synke hen i sørgmodige Betragtninger over, hvad man har tabt. Bruddet er sket. Nu gælder det Fremtiden.

I Skolens Forhal findes 3 Tavler med Navne paa de Rektorer, som i de sidste 350 Aar har ledet denne Skole. Disse Tavler er paa Latin. Da i 1880 Kolding havde Mod til først af alle danske Byer at oprette en kommunal Lærskole, saa blev denne Begivenhed mindet paa den sidste af de 3 Tavler paa pragtfuldt ciceroniansk Latin, mindet i et Sprog, som næsten ingen af Skolens Grundlæggere forstod. Saa stærk var endnu Latinens Magt i en dansk Købstad. Noget saadant vilde nu være umuligt. Det vilde ikke blive taalt, om der nu blev ophængt en latinsk Tavle i den højeste Borgerskole i en dansk Købstad. Thi siden 1880 er der vokset en ny Tankegang frem i Danmark, og det er denne Tankegang, som har medført det afgørende Brud med det gamle og tvunget det ny frem.

Det er denne ny Tankegang, der præger den ny Skole. Den ny Skole er en *Skole for Livet* i et Omfang som aldrig før. Den danske Nations bevidste Kamp for Tilværelsen, den haarde økonomiske Konkurrence paa alle Omraader stiller bydende Krav om, at denne Skole skal være en praktisk Forberedelse til det praktiske Liv i alle dets Former. Der kræves en Ungdom, hvis Legemer er kraftige, en Ungdom,

der er nævenyttig, en Ungdom, der har tilegnet sig en praktisk Forstaaelse af Naturvidenskaben og en Evne til praktisk Anvendelse af de moderne Sprog. Der kræves en Ungdom, der har Forudsætninger for at forstaa det Samfund, den træder ud i, en Ungdom, der har Kendskab til Livets Love og de Farer, der truer Livets Sundhed. Det er naturligvis ikke tilfældigt, at der samtidig fra Folkets Side stilles saa forskelligeartede Krav til Skolen, Krav om Gymnastik, Sløjd, Samfundslære, Kendskab til Fysik og Kemi, Evne til at anvende de fremmede Sprog, Fordringer om Undervisning i sexuel Hygieine og Alkoholundervisning. Alle disse Krav er berettigede, thi de er udsprungne af Selvopholdelsesdrift, af Bevidstheden om, at Nationens Liv i Fremtiden afhænger af Nutidens Ungdom.

Den Skole, som jeg her i Korthed har skildret, er Skolen, som Nutidens Liv vil tvinge igennem. Det er en praktisk Skole, men en ensidig praktisk Skole. Den vil komme til at savne noget af den Harmoni, som prægede den gamle Skole. Men fordi Skolen er praktisk, behøver den ikke at blive materialistisk. En Nations Kamp for at hævde sig er en ideal Magt, som vil præge hele Arbejdet. System med Danmarks bedste poetiske og prosaiske Arbejder vil medgive Skolens Ungdom ideale Værdier, som vil danne en Modvægt til det øvrige Skolearbejdes praktiske Karakter. I Naturstudierne findes en Skønhed, som ikke bliver mindre, fordi man søger at naa til Bunds og praktisk at tilegne sig en dyb Forstaaelse. Og ethvert alvorligt Arbejde straalere i Skønhed og Glans.

Den moderne Skole har brudt med Oldtiden, med Hellas og Rom. Den sætter sin Fod fast i Nutidens Jord og søger af Nutidens rige Kultur og rige natur-

videnskabelige, økonomiske, politiske og sociale Liv at samle det Opdragelsesmateriale, som skal forme Nutidens Ungdom til Deltagelse i Fremtidens Liv. Paa denne Plads staar det moderne Gymnasium.

Det staar der blomstrende, fuld af den første Ungdoms Kraft og Skønhed, med rige Løfter. Tilstrømningen til dets Klasser har hidtil været stor, det omfattes med Velvilje af Befolkningen, der altid stillede sig køligt over for den gamle Lærskole. De ny Emner, de ny Metoder, de ny Opgaver, de ny Maal har paa mange Omraader ansporet Arbejdslysten og Arbejdsevnen baade hos Lærere og Elever. Det er endnu i sine Prøveaar. Det har endnu ikke vist sine Resultater. Først Fremtiden vil vise, om det svarer til Forventningerne. Sandsynligvis vil Erfaringerne vise, at der skal rettes paa det baade hist og her. Sandsynligvis vil der her som overalt, naar det ny skal staa sin Prøve, møde Skuffelser. Maaske er Maalet sat for højt. Angrebene vil komme. Fra den gamle Skoles Mænd, som er misfornøjede med de nye Idées Sejr. Fra Forældrene, hvis deres Børn ikke naar de Maal, som de har ventet. Det ny Gymnasium er ikke let. Det kræver anspændt Arbejde i 3 Aar. Hygiejnikerne vil maaske sige for anspændt Arbejde. Studenternes Antal vil vokse stærkt. Men har Landet Brug for dem? Er der ikke yderligere Fare for et voksende Studenterproletariat? Og duer de nymodens Studenter til praktisk Livsgerning bedre end de gamle, der kun duede til at studere videre? Kun Fremtiden kan besvare alle disse Spørgsmaal tilfredsstillende.

Angreb vil komme. Gymnasiet vil blive angrebet, som Mellemskolen blev angrebet. Men jeg tror, at Angrebene paa Gymnasiet vil prelle tilbage paa Ordningens mange Fortrin, paa samme Maade som An-

grebene paa Mellemskolen efterhaanden har maattet forstumme. Mellemskolen *har* godtgjort, at den i det væsentlige kan holde de givne Løfter. Mellemskolen *har vist*, at den er en *god Barneskole*. Mellemskolen *har vist*, at den formaar at bringe flere til en virkelig Afslutning af deres Skolegang. Mellemskoleordningen *har sejret* over den gamle Realskoleordning, der nu kun repræsenteres af ca. en Snes Skoler. Jeg tror det vil gaa paa samme Maade med Gymnasiet, sely om Ændringer vil blive nødvendige.

Der er et Angreb, som jeg ønsker at undersøge lidt nøjere, fordi det er centralt, og fordi det medfører farlige Misforstaaelser. Det paastaas, at den ny Skoleordning ved at appellere til Elevernes Interesser, ved at betone Glæden ved Skolegangen altfor stærkt svækker Elevernes Pligtfølelse. Det paastaas, at den ny Skole ved at lægge Hovedvægten over paa Undervisningen i Skolen i Virkeligheden lægger Arbejdet over paa Lærerne, saa at Eleverne afvænnedes med selvstændigt Arbejde. Saa var det ganske anderledes udmærket i de gode gamle Dage, da Eleverne maatte slide i det med de ikke gennemgaaede Lektier, med Lexikaerne og de mange matematiske Hjemmeopgaver. Det paastaas endvidere, at Ungdommen bliver forkælet ved den megen Tale om Overanstrengelse i Skolerne, ved den megen hygiejniske Omhu. I Forbindelse hermed nævnes saa Ungdommens Fornøjelsessyge, Hjemmenes Svaghed over for Børnene, de vidtløftige og kostbare Fornøjelser, Ballerne, Selskabeligheden, Cyklerne o. s. v. Alt dette tilsammen anføres som Beviser paa, at der vokser en Ungdom op, som kræver Nydelse, men unddrager sig Arbejdet, som vil have Rettigheder, men ikke Pligter. Der er utvivlsomt nogen Sandhed i nogle af disse Paastande,

men samtidig en uhyre Overdrivelse. De voksne vil altid tale om den eksisterende Ungdom, som om den var meget daarligere end den Ungdom, der voksede op for 20—30 Aar siden. Voksne glemmer let, hvordan de selv var som Børn, og ønsker, at deres Børn skal blive bedre end de selv. Naar man undersøger disse Klager for de sidste 100 Aar, vil man finde, at de kommer igen fra det ene Slægtled til det andet, omtrent med de samme Ord. Desuagtet tror jeg, at der er en delvis Berettigelse til netop nu at være lidt forsigtig. Det nittende Aarhundrede betegner paa alle Omraader en Kamp for Individernes Rettigheder, politisk, socialt og i Forholdet mellem Børn og Forældre. Det er det samme Forhold, som møder os allevegne. Den stærke Betoning af Arbejdernes Rettigheder har fra anden Side fremkaldt den Paastand, at Arbejderne glemmer, at de ogsaa har Pligter. I Familielivet betones Barnets *Ret* nu med ganske anderledes Styrke end for 100 Aar siden, da Hovedvægten blev lagt paa Barnets Pligter over for Forældrene. Forholdet er næsten vendt om nu. Jeg tror, at det maa siges, at Ungdommen nu er noget fordringsfuld, og at Hjemmene skulde tage sig lidt iagt for ikke at forsømme Pligtfølelsens Udvikling hos deres Børn. Derimod er jeg ikke overbevist om, at Skolen har forset sig stærkt paa dette Omraade. Skolens Hovedopgave over for Hjemmene er at have et vaagent Øje med de Børns sunde legemlige, intellektuelle og moralske Udvikling, som Hjemmene betror til dens Varetægt. Og jeg er for min Del ret sikker paa, at de Midler, som nu anvendes, er at foretrække for de gamle. Man opdrager ikke en legemlig og aandelig sund Slægt ved at lade den vokse op under usunde, uhygieiniske Omgivelser, eller ved at stille saa stærke

aandelige Krav til den, at Hjernen rent fysiologisk set svækkes, lige saa lidt som man vilde opdrage en renlig Slægt ved at lade den vokse op i Urenlighed. At kalde Skolens Bestræbelser paa disse Omraader for Pylreri er en sørgelig Misforstaaelse af det virkelige Forhold. Jeg for min Part kan ikke beundre den gamle Lærerfordringsfuldhed, der kastede Arbejdet over paa Eleverne, der stillede uforholdsmæssige Krav til Elevernes Hjemmearbejde, der satte Børnene saadanne Opgaver, at kun et lille Mindretal kunde tilfredsstille dem, medens det store Flertal tog sin Tilflugt til Snyderi eller modløs opgav Ævred, sakkede agterud og ofte maatte forlade Skolen uden Resultat. At Skolens Lærere nu i Timerne arbejder, ofte til Overanstrengelse, betyder ikke, at Eleverne fritages for deres Pligtarbejde, men at dette Pligtarbejde fordeles og ordnes paa en mere tilbørlig Maade mellem Skolen og Hjemmet, i Skolen i Form af energisk Med-Arbejde i Timen, i Hjemmet i Form af selvstændigt Ene-Arbejde, tilrettelagt saaledes, at det passer til Elevernes Evner og Forudsætninger. Saaledes er Arbejdets Fordeling. Det bliver saa Elevens Del af Pligten at udføre dette Arbejde og Hjemmets at tilse, at det sker. Naar der undertiden klages over, at Eleverne i Mellemskolen har for lidt at bestille, saa skyldes dette kun ganske undtagelsesvis, at Eleven er saa begavet, at han eller hun kan udføre det nødvendige Arbejde i meget kort Tid til Skolens Tilfredsstillelse. I næsten alle Tilfælde falder Klagerne over Elevernes ringe Hjemmearbejde sammen med disse Elevers daarlige Censurer og Terminskarakterer, og det ligger da lige for, at Eleven arbejder for lidt hjemme og derfor følger daarligt med paa Skolen. De ældre af Eleverne, der sværmer for Ibsen og citerer Hildas Replik om Pligten,

der føles saa stikkende, vil jeg tilraade at spare deres æstetiske Betragtninger. Syng heller med i Schandorphs Translokationssang, der indeholder en sundere Moral for Skoledrenge. Hvis I vil Maalet, maa I ogsaa ville Midlerne. Det er ikke nok at være Gymnasiast her i Livet. I faar ingen brugelig Studentereksamen, fordi I gaar i Gymnasiet. Og en tarvelig Studentereksamen er et tarveligt Grundlag for Arbejdet frem mod en Stilling i Samfundet. Vil du være en dygtig Student, vil du have Udsigt til Stipendier til fortsatte Studier, vil du naa frem til at blive en dygtig Læge, Sagfører, Bankmand etc., saa maa du tage det Arbejde og det Slid med, som nu en Gang er en nødvendig Forudsætning for at naa dette Maal. Gør du ikke det, bliver du sidst i Kapløbet, dine Konkurrenter venter ikke, for at du skal komme med.

Skolens Mænd og Kvinder ved, at Lysten driver Arbejdet, de ved, at intet Arbejde er mere svækkende for Arbejdsevnen og Arbejdslysten end det kedelige Arbejde. De ved, at det kedelige Arbejde svækker Pligtfølelsen og virker demoraliserende. Men de ved ogsaa, at der ikke opdrages nogen dygtig og moralbevidst Slægt, medmindre den fra Ungdommen vænnes til at gaa løs paa de stillede Opgaver med Mod og med Ophydelse af alle Kræfter. Derfor er Pligtfølelsens Udvikling en Hovedopgave ikke mindst i Nutidens Ungdomsskole. Det bliver en af Opdragernes Hovedopgaver at være levende Eksempler paa denne Lære, thi uden dette bliver Læren tomme Ord, og det bliver en af Skolens Hovedopgaver paa rette Maade at lægge Pligtopgaver tilrette for Eleverne og varetage, at de sker Fyldest.

Karakterer.

I.

Ved kongelig Anordning af 26. Juli 1909 er Terminkarakterernes Tal sat til 3 i Stedet for 4, og det er bestemt, at en Brøk over $\frac{1}{2}$ skal forhøjes, medens en Brøk under $\frac{1}{2}$ skal bortfalde. Eksempelvis vil

$$\frac{4 + 4 + 6}{3} = 4,66$$

blive forhøjet til 5, medens

$$\frac{4 + 6 + 6}{3} = 5,33$$

vil blive nedsat til 5. I den Redegørelse, som findes i Skolens Meddelelsesbøger til Hjemmet, er altsaa § 3 om Aarskarakterer 1ste og 2det Stykke ophævet.

II.

Det ny Karaktersystem er udsat for Misforstaaelser, fordi det stadig sammenholdes med det gamle, og fordi det langsomt fra Forældrenes Side forstaas, at det hviler paa et helt andet Princip. Det gamle System byggedes over ug (8) som Udgangspunkt, hvorfra man efterhaanden gik nedad til Slet ($\div 23$), eftersom Eleverne begik Fejl til. Faren ved dette System var, at Præstationen for en meget væsentlig Del bedømtes efter *Fejlens* Antal, medens Præstationens Fortrin blev tilsidesat. Det ny System gaar ud fra, at Præstationen skal bedømmes som *Helhed* som tilhørende en af de tre Klasser: Uantagelig, antagelig, tilfredsstillende alle berettigede Krav. Disse 3 Klasser betegnes ved 2, 4, 6. Hvis en Elev i alle Discipliner faar 6, betyder dette altsaa, at han absolut tilfredsstiller alle Skolens Krav, at han altsaa hører til Sko-

lens bedste Elever, og at Resultatet er fuldt ud tilfredsstillende. Gennemsnitsresultatet 6 betyder normalt det højeste, der kan fordres af en Elev. Sandsynligheden taler for, at selv dygtige Elever i en eller flere af de 14—16 Discipliner ikke naar op til 6, men maa nøjes med at høre til 2den Klasse, der betegnes med 4. Derfor vil kun meget faa af Skolens Elever naa rent 6 i Gennemsnit. Ved Mellemskoleeksamen synes kun $\frac{1}{8}$ Del af alle Landets Elever at naa dette Enderesultat.

Selv meget dygtige, meget flittige Elever vil faa en Gennemsnitskarakter, der ligger mellem f. Eks. $5\frac{1}{2}$ og 6, og selv Gennemsnittet 5 maa anses for i det hele tilfredsstillende.

Man forstaaer ikke det ny System, med mindre man holder fast ved de 2 Hovedsynspunkter, at Elever naturligt falder i de omtalte 3 Klasser, og at 6 er den højeste Normalkarakter. Vanskeligheden ved at tilægge sig disse Synspunkter er blevet forøget ved, at der i det ny System findes en Undtagelseskarakter 8, som man uvilkaarlig sammenholder med det gamle Systems ug, der ogsaa var 8. Derudfra anslaaer man saa 6 til $mg \div$, 4 til g eller $g \div$. Men dette Synspunkt er ganske forkert. 8 er en Undtagelseskarakter ligesom 0 er en Undtagelseskarakter. 0 er en Straffekarakter saa streng, at 2 Gange 0 som skriftlig eller mundtlig Eksamenskarakter slaar ihjel. Det forudsættes altsaa, at Karakteren 0 vil blive givet meget sjældent. Derfor er den ogsaa omhegnet af Sikkerhedsforanstaltninger. Hvis af de 2 Censorer den ene har 0 og den anden 2, bliver Resultatet 2. Svarende til denne straffende Undtagelseskarakter er der en belønnende Undtagelseskarakter 8, der kun skal gives, hvis de 2 Censorer uden Forhandling er enige om 8.

Hvis den ene har 8, den anden 6, bliver Resultatet 6. Man vil bedst forstaa Forskellen mellem gammelt og nyt, naar man sætter, at en Præstation tidligere af en Censor sattes til ug $\frac{1}{2}$, af en anden til ug. Resultatet blev saa ug. Hvis efter den ny Ordning den ene har 8, den anden Tvivl om 8, skal Eleven have 6. Dette kan synes haardt, men det er en konsekvent Følge af det ny Synspunkt. 8 bør i Karakterrækkerne være en Undtagelseskarakter ligesom 0, og hvis der ved en Skole er ret mange 8 i Aarskaraktererne eller i Eksamenskaraktererne uden ministeriel Censor, saa er Karakteren ikke brugt efter sin Bestemmelse.

Det ny Karaktersystem skal i Aar for første Gang bruges ved Studentereksamen, og der er da Anledning til atter at henlede Hjemmenes Opmærksomhed paa Systemets Grundprincipper. Sandsynligheden taler endda for, at Elevernes Gennemsnitsresultat vil blive noget lavere ved Studentereksamen end ved Mellem-skoleeksamen, og Faren for en Sammenblanding med den gamle Ordnings Gennemsnitskarakterer og den nye Ordning ligger da nær baade for Forældre og Elever. Til at bestaa Studentereksamen med første Karakter krævedes i 1909 Gennemsnittet 6, og baade Elever og Forældre ansaa Gennemsnittet 7 for et ønskeligt Maal. Ved Studentereksamen 1910 vil Gennemsnittet 7 praktisk talt være uopnaeligt, Gennemsnittet 6 vil være saa højt, at kun et lille Mindretal af samtlige Landets Studenter vil naa op til det, og Gennemsnittet 5 maa anses for et i det hele tilfredsstillende Resultat. Heldigvis er Hovedkaraktererne bortfaldne, saa at de unge Mennesker ikke for Fremtiden ved en Skoleafslutningseksamen skal stemples med 4 Mærker, Guld, Sølv, Kobber og sort Stempel.

III.

Det ny Karaktersystem kan ikke glæde sig ved Popularitet. Hverken Forældre eller Elever eller Lærernes Flertal synes om det. Der er intet i den nyere Skoleordning, der er blevet grundigere drøftet ved Møder og i Blade, og der er intet, der er blevet grundigere anklaget og fordømt. Det er særligt i Retfærdighedens Navn, at der er løbet Storm mod den ny Ordning. Hvor mange Gange har man ikke set Eksemplet: $4 \text{ Terminskarakterer } 4 + 6 + 6 + 6 = \text{Aarskarakteren } 5 + \text{Eksamenskarakteren } 6 = \text{Fagkarakteren } 5$, skønt det skulde være $5^{3/4} = 6$, hvis der var Retfærdighed i Systemet.

Denne Trang til Retfærdighed er en Genganger fra det gamle System, med de 16 Karakterer og Trediedelsberegningen, med den haarfine Adskillelse mellem $ug\div$ og $mg+$ og de udspekulerede Sammenlægnings-, før det endelige Resultat naaedes.

Men skal der tales om Retfærdighed, naar det gælder den umulige Opgave at fiksere en aandelig Præstation i et Tal, saa var det gamle System med sin lindelte Retfærdighed det uretfærdigste System, der kan opfindes. Under Retfærdighedens Skin øvedes den blodigste Uretfærdighed. Grundprincippet for Systemet var Opnotering af Fejl, saa at man ved Regnestykkets Opgørelse gik ud fra ug og successivt naaede ned til de lavere Afsatser. Ved skriftlig Eksamen gjaldt det for Censor om at have sin Fejlliste i tilbørlig Orden, ved mundtlig Eksamen opnoteredes samvittighedsfuldt Elevens Oplæsnings-, Oversættelses- og andre Fejl, og paa Basis af alle disse Fejl gled man ned fra ug til mg , g , tg , mdl , $slet$, først forsigtigt og betænksomt, senere med koldblodig Ro og krænket Retfærdighedsfølelse. Om en Elev skulde have $ug\div$ eller

mg+, mellem hvilke Karakterer Forskellen var $\frac{1}{3}$, medførte langt grundigere Overvejelser, end om en Elev skulde have mdl- eller slet+ med Forskellen $\frac{5}{3}$. Det gamle Karaktersystem var en Faldmaskine med voksende, tilsidst svimmel Faldhastighed.

Jeg kan ikke finde Retfærdigheden i dette Princip. Ej heller i den Hovedvægt, der bevidst lagdes paa Fejlene. Det kunde tænkes, at en Elev skrev en latinsk Stil med 12—15 Fejl i Stilens ene Halvdel, medens den anden Halvdel var næsten fejlfri. Resultatet blev mdl, eller, hvis der skulde tages et lille Hensyn til den anden Halvdel, mdl+. Eller naar samme Elev var flink i de fleste Fag, men svag i et enkelt Fag, saa kunde hans positive Karakterer i de gode Fag blive fuldstændig tilintetgjorte af blot en daarlig Karakter i et svagt Fag. Til tidligere 4de Klasses Eksamen gaves 11 Karakterer. Hvis en Elev havde faaet 5 mg, 4 g og et lg- i Latin, havde han ikke bestaaet.

Skont det gamle System trods sin findelte Retfærdigheds Overtræk var det mest uretfærdige og mest barbariske i sit Princip, havde det i det sidste Tiaar vundet en vis Popularitet hos Forældre og Elever, ikke fordi det appellerede til deres Retfærdighedsfølelse, men fordi det smigrede deres Forfængelighed. Ogsaa i det sidste Tiaar af Systemets Eksistens mærkedes dets Uretfærdighed baade overfor de Elever, som det slog helt eller halvt ihjel, og i Bedømmelsen af enkelte Fag, særligt Matematik, skriftlig Regning og latinsk Stil, til Faget ophævedes, men samtidig foregik en Udvikling i Retning af at misbruge de øverste Karakterer, saa at disse ganske mistede deres oprindelige Betydning. Ug blev anset for den eneste Karakter, der egentlig var værd at eftertrægte, man var blandet tilfreds med ug-, og det kunde hænde, at man gemte

sig med taarefyldte Øjne i sit Lønkammer, naar man fik mg⁺. Mg var Grænsen, som man nødig maatte komme under, og g var et foragteligt Resultat. I og for sig skulde man tro, at Dommen „godt“ var det højeste, der kunde udtales om en Elevs Arbejde i en Disciplin, men i den Grad havde Karakteren g mistet sin oprindelige Betydning, at g (godt) i hvert Fald i adskillige Fag betød „ret larveligt“. At kunne sine Ting til „godt“, var ikke et attraaværdigt Maal, nej $7\frac{1}{2}$ som Gennemsnit var Maalet. Saa kom man i Avisen med „Bestaaet med Udmærkelse“. Og saa resulterede særligt ved Almindelig Forberedelseseksamen hele Systemet i et vanvilligt Parforceløb efter de flest mulige Udmærkelser til Beskuelse af et undrende Publikum.

At Forældre og Elever ikke er begejstrede for det ny System, er let forstaaeligt. Thi det appellerer aldeles ikke til deres Forfængelighed. Det giver ringe Lejlighed til at brillere ved Eksamen eller ved Offentliggørelsen af det endelige Resultat. 5,87 straalere ikke med samme Glans som „Bestaaet med Udmærkelse“, skønt det maaske betyder akkurat lige saa meget m. H. t. Elevens Flid, Fremgang og Dygtighed. Der vil over disse Resultater komme til at hvile det Middelmaaedighedens Femtalspræg, der passer bedst for Elevernes Flertal. Og hvor mange forstaar, at Resultatet under den ny Ordning er naaet ved et roligt Arbejde, der i en ganske anden Grad end tidligere sikrer den indtrængende Forstaaelse af det gennemgaaede Stof, fordi Skolen under den ny Ordning har faaet *større Arbejdsfred*, saa Undervisningsarbejdet er vokset og Eksamensforberedelsen mindsket.

Hvis de 2 Systemer skal bedømmes efter deres Retfærdighed, er jeg slet ikke i Tvivl om, at det ny

maa foretrækkes. Dermed være ikke sagt, at det ny er fuldtud retfærdigt. Det har i saa Henseende sine Mangler. Men det giver sig i hvert Fald ikke Mine af Retfærdighed, som det gamle. Det gaar ud fra den Opfattelse, at en Findeling af Elever i 16 Klasser er en Umulighed, det nøjes derfor med 3, og for at udjævne begaaede Fejl tillader det i Slutningsresultaterne 9 Karakterer. Det udsætter ikke i Retfærdighedens Navn jævntbegavede flittige Elever, der er svage i enkelte Fag, for at blive slaaede ned under Faldegrænsen paa Grund af en enkelt daarlig Karakter. Det maaler ikke med 15 Lodder, som giver sig ud for at veje ligemeget, skønt Nr. 15 vejer 16 Gange saa meget som Nr. 1. Og det bedømmer ikke en Elevs Standpunkt væsentlig ud fra hans Fejl, men ud fra hans positive Viden, *ud fra en Helhedsopfattelse af hans Arbejde*. Disse Fortrin ved det ny System er saa store, at de langt opvejer Manglerne.

Meningen med disse Bemærkninger er ikke at forsvare det ny Karaktersystem som noget ganske fortræffeligt, men kun et beskedent Forsøg paa at vise, at det i hvert Fald ikke er saa slemt som det ofte bliver skildret. De mange Angreb, som er rejst mod det ny System, er baarne af den Tankegang, at det er muligt at ordne et Karaktersystem, som tilfredsstiller Retfærdighedens Krav. Jeg anser dette for ganske umuligt. Jeg anser det for ganske haabløst at ville fiksere aandelige Standpunkter i Form af Tal. En Elevs aandelige Standpunkt, hans Flid, Evner, Interesse og Fremgang kan nogenlunde præciseres i et Vidnesbyrd, men ikke i et Tal, hvad enten dette ligger imellem 0 og 8 eller mellem $\div$ 23 og 8, men vanskeligere efter det sidste Princip.

Naar jeg foretrækker det ny System, er det altsaa

ikke, fordi jeg anser det for særligt fortræffeligt, men fordi det synes mig at gøre mindre Fortræd, fordi det har færre Mangler, fordi det fremfører nye og bedre Synspunkter, fordi det er en Bevægelse i den rigtige Retning. Dets Hovedmangel er i mine Øjne ikke, at det er gaaet for vidt i sit Simplificeringsforsøg, men at det ikke er gaaet vidt nok. Det har brudt med det gamle, men det har ikke brudt tilstrækkeligt grundigt. Det har mindsket Talrækken, men det har ikke vovet at opgive Tallene. Det har ikke vovet at indføre Bedømmelser i Ord som „god“, „jævn“, „daarlig“ eller endnu bedre kun 2 Bedømmelser: „Antagelig“, „Ikke antagelig“. Det har vovet at ophæve de 4 Hovedkarakterer, som stemplede tidligere Skoleelever ved Studentereksamen, men det har ikke vovet at indskrænke den endelige Dom til „Bestaaet eller „Ikke bestaaet“. Af det gamle Systems Trang til findelt Retfærdighed har det ny System beholdt den findelte Dom over Slutningsresultatet med 2 Decimaler, saa at det fikserer Elevernes Slutningsresultat med en Nøjagtighed, der er 200 Gange saa stor som den, der anvendes i Aarets Løb og ved Eksamen. Eller med andre Ord: Det ny System gør i sit Slutningsresultat Krav paa en i Tal udtrykt Nøjagtighed, som er ganske falsk.

Dette er det ny Systems Hovedmangel. Denne Frygt i Gennemførelsen af Systemets Grundprincipper bunder dybt i tilvant Tankegang. Karakterjageriet og Overtroen paa Karakterernes Paalidelighed har gennemtrængt den offentlige Bevidsthed i det sidste Aarhundrede, saa at de er blevet det uretfærdige Maal for Menneskers aandelige og personlige Værdi og har afgivet Maalestocken for Adgang til Stillinger og Stipendier. Skolen har lidt meget under hele denne

Tankegang og vil komme til at lide, saa længe et paa denne Tankegang hvilende System opretholdes. I 1895 opfandt man ud fra denne Tankegang den ejendommelige Adskillelse mellem de Elever, der havde bestaaet almindelig Forberedelseseksamen og 4de Klasses Hovedeksamen, og dem der havde bestaaet med Rettigheder. Tilgangen til den højere Skole var i Slutningen af Firserne og Begyndelsen af Halvfemserne meget stor. Antallet af dem, der bestod almindelig Forberedelseseksamen voksede. Dette betød, at Almendannelsen voksede i Danmark. Det var et fortræffeligt Resultat af den almindelige Skoles Arbejde. Kultusminister *Scavenius*' Haab om, at man skulde hindre Eleverne i *at løbe for tidligt af Skole*, begyndte delvis at realiseres. Men Sagen kunde ses fra et andet Synspunkt. Tallet af Realkandidater blev for stort. Etaterne oversvømmedes med Ansøgere. Saa forhøjedes Kravene til Eksamen med $66\frac{2}{3}$ pCt., saa at der til at bestaa krævedes 75 Points i Stedet for 45, og for at mildne Haarheden bestemte man samtidig, at Elever, der naaede 65 Points, nok havde bestaaet, men ikke med Rettigheder. En Elev der havde gennemgaaet en Realskole, men kun naaet 65 Points, havde ikke Ret til senere Studier, og Etaterne fulgte hurtigt Eksemplet og krævede af Aspiranter 90 eller 100 Points. Rent talmæssig troede man at kunne fastslaa, at et Menneske var udygtig til at blive Dyr læge, Tandlæge, Postmand etc., selv om han havde gennemgaaet en Realskole, selv om han var blevet indstillet, selv om han havde bestaaet, naar han ikke i Skolen havde haft særlige Evner til at gøre sig ved Eksamensbordet, som om dette Moment indeholdt nogen afgørende Dom over hans fremtidige Evner til praktisk Virksomhed paa det ene eller det

andet Omraade. Det er vanskeligt at afgøre, hvor stor Virkning denne Ordning havde. Antallet af dem, der har bestaaet Alm. Forberedelseseksamen, er vedblivende vokset. Sandsynligvis medførte de øgede Krav en noget ændret mildere Bedømmelse og den ovenfor omtalte Forrykning i det gamle Karaktersystem.

Det er denne Frygt for en Opgivelse af Tallet som den faste Dom over et ungt Menneskes Kvalifikationer, der hidtil har virket ødelæggende og som vedblivende vil gøre Fortræd. Det ny System afgør dette Spørgsmaal med 2 Decimaler. Der er andre Tegn paa, at Tallets Autoritet vil blive opretholdt. I et Cirkulære af 2. August 1907 meddeler Ministeriet, at naar Mellemkoleeksamen er bestaaet med Gennemsnitskarakteren 6, vil den blive stillet lige med de Eksaminer, der fritager de værnepligtige, der ønsker Uddannelse som Sekondløjtnanter, for at underkaste sig Prøven for Sekondløjtnantselever. Der er næppe mange, hvem denne Bestemmelse vil komme til gode. Bestemmelsen viser, at man paa det Tidspunkt i Ministeriet har tænkt sig 6 som et ikke ualmindeligt Resultat, skønt det efter Karaktersystemets Principper maa være meget sjældent. Ved Almenskoleforeningens Lærermøde i Oktober 1909 meddelte Rektor *Hauch*, at Ministeriet krævede Gennemsnit 5, for at Elever kunde faa Skolestipendier. Alt dette tyder i en og samme Retning. Det stemmer saa godt med Tidens bureaukratiske Tendens. Naar man talmæssigt kan rubricere Menneskeværd, kan Protokollerne holdes i den fortræffeligste Orden.

Det ny System har som alle Karaktersystemer sine Mangler. Jeg haaber, at man ikke vil spille altfor mange Kræfter paa at rette dem, thi jo mere man retter, des længere vil man komme fra Fremgangslinien. Frem-

gangslinien ligger ikke i Talsystemets fint udtænkte Refærdighed, men i dets fuldstændige Opgivelse, og dette er efter min Opfattelse det nuværende Systems største Værd, at det betegner et Brud med det gamle og forbereder det ny ved at indføre Gruppebegrebet. Saa længe man kun har de 3 Klasser 6, 4, 2, er der Haab om, at man herfra naar til det næste Stadium, 3 eller hellere 2 Klasser, der betegnes i Ord, ikke i Tal. Begynder man først at indføre de ny Kategorier 3 og 5, udviser man Gruppeprincippet, der skulde føre os fremad, til Fordel for det matematiske Princip, der viser i modsat Retning, tilbage mod det gamle, i samme Aand, om end under andre og mildere Former.

Det ny vil komme, naar man faar saa megen Tillid til Skolerne, at man vil indrømme dem den endelige Dom over de Elevers Flid, Fremgang, Interesse og opnaaede Standpunkt, som Skolen har kendt i en Aarrække, og som Skolens Lærere har arbejdet med fra Dag til Dag. Ifølge den gamle Ordning var Tilliden til Skolens Dom saa ringe, at man foretrak en Overhøring paa et Kvarter i et tilfældigt Stof, bedømt af en eller 2 tilfældige fremmede Censorer i Forening med Elevens Lærer. Den ny Ordning indeholder det Fremskridt, at Hovedvægten lægges paa Aarets Arbejde, og at det tilfældige Eksamensresultat indskrænkes til nogle Fag, og her kun gælder lige med Aarskarakteren. Ogsaa denne Ordning har sine Mangler, og først naar hele Dommen overlades Skolen, er der naaet en for Eleverne tilfredsstillende Ordning. Samtidig vil Karakterbetegnelsen fuldstændig kunne bortfalde og Skolen i et Vidnesbyrd udtale sit „Bestaaet“ eller „ikke bestaaet“ ledsaget af en i Ord udtrykt Dom over Elevens Standpunkt i de forskellige Fag.

IV.

Karakterer synes at omfattes med særlig Kærlighed af den danske Nation. Mon fordi den er veg og blød og derfor søger noget fast at holde sig til? Skønt Karaktererne ikke er mer end ca. 100 Aar gamle i danske Skoler og først i Trediveerne efter adskillig Modstand trængte ind i alle de højere Skoler, har de ligesom de ligeledes fra Tyskland importerede store Begyndelsesbogstaver vundet Nationens Kærlighed, og det er først efter haarde Kampe lykkedes at trænge dem noget tilbage fra deres Herskerstilling. Rimeligvis betød Karakterers Indførelse for saa vidt et Fremskridt, som de delvis erstattede Prygl, det 18de Aarhundredes Opmuntringsmiddel til Flid og Kærlighed for de skønne Kunster. Karaktererne betød, at Pryglene blev udsat fra selve Timen til om Lørdagen, naar Karakterbogen udleveredes af Rektor eller afleveredes til Faderen. Som den mildere Stimulans har Karaktererne Fortrinnet, men hverken som Opdragelsesmiddel i Skolen eller som Meddelelsesmiddel til Hjemmet er de af særlig Værdi. At de daglige Karakterer har virket demoraliserende og fremkaldt meget Snyderi, indrømmes vel nu af alle, ligesom de daglige Karakterer ofte har tvunget Lærerne ind paa en Høremetode, der ødelagde den egentlige Undervisning. Som Meddelelsesmiddel til Hjemmene har Systemet manglet Evnen til at udtrykke Forudsætningerne for det opnaaede Resultat. Det har gjort Uret mod den langsomme og samvittighedsfulde Elev og begunstiget de lette eller letsindige Hoveder, og det har draget Opmærksomheden bort fra Skolens Opdragelsesarbejde som noget ganske underordnet. I de sidste 40 Aar har Skolen klarere og klarere set Karakterernes Mangler og Brøst og trods Hjemmenes seje Modstand

trængt dem bort fra den daglige Undervisning, der — under ellers lige Forhold — er højnet i samme Grad, som Karaktererne er fortrængt.

Hele Udviklingen medfører konsekvent, at Karaktererne ogsaa maa falde som det endelige Udtryk for Skolens samlede Arbejde. Ligesom Skolen har fundet et værdifuldere Meddelelsesmiddel til Hjemmene i regelmæssige Vidnesbyrd i Ord, vil ogsaa den Tid komme, da dens Dom over den enkelte Elevs Standpunkt ved hans Udgang af Skolen faar et sandere Udtryk i Lærernes i Ord udtrykte Dom end i stive og kolde Tal med eller uden Decimaler.

Georg Bruun.

Om Dansk i Gymnasiet.

I 1ste G. arbejdes paa forskellig Maade videre paa de Forudsætninger, Eleverne møder med fra Mellem-skolen. De har der lært en Del Litteraturværker at kende, i Reglen dog vel uden at de derigennem har faaet litteraturhistoriske Kundskaber eller Begreber. I Ministeriets Bekendtgørelse angaaende Undervisningen i Mellemskolen af 1. Juli 1904 staar, at Dansk skal være Mellemskolens Hovedfag, og at Barnet gennem Danskundervisningen modtager Hovedparten af sin almindelige Aandsudvikling og Dannelse. Er dette end vel stærke Udtryk, saa peger de dog i den rigtige Retning. Faget skal give Barnet Aandsudvikling, nære dets Fantasi og Følelse. Det sker først og fremmest ved Tilegnelsen af en Del virkelig værdifulde Litteraturværker, som passer for det paagældende Udviklings-trin. Som Eksempler derpaa kan nævnes: I 1ste M.

Eventyr af Grimm, Carl Ewald og H. C. Andersen; i 2den M. Ingemanns Romaner, Hostrups Soldaterløjer, Feriegæsterne og Intrigerne, Chr. Winthers Ristestenen, De to Peblinge og To Venner, H. P. Holsts Den lille Hornblæser; i 3die M. Carit Etlars Gøngehøvdingen og Salomon Baadsmænd, Drachmanns Sømandshistorier, Rists En Rekrut fra 64, Ibsens Terje Vigen, Blichers Marie og Røverstuen, Øhlenschlægers Aladdin, Ingemanns Christen Bloks Ungdomsstreger, Heibergs Elverhøj og Syvsoverdag, Hauchs Robert Fulton, Goldschmidts Tømmerpladsen; i 4de M. H. F. Ewalds Svenskerne paa Kronborg og Knud Gyllenstjerne, Viktor Rydbergs Fribytterne paa Østersøen, Ibsens Hærmændene paa Helgeland, Paludan-Müllers Abels Død, Hertz's Kong Renés Datter, Bauditz's Krøniker fra Garnisonsbyen, Molbechs Ambrosius, Drachmanns Der var engang —, Øhlenschlægers Hakon Jarl.

Det er langt bedre for Børnene at lære disse hele Værker at kende end at læse mange Brudstykker i danske Læsebøger eller svælge i litterært værdiløse Produkter i Ugeblade.

Naar der nu i 1ste G. skal arbejdes videre paa dette Grundlag i Litteraturlæsning med det Maal efterhaanden at give Eleven litteraturhistorisk Forstaaelse bliver Spørgsmaalet, om man skal begynde forfra eller bagfra, d. v. s. om man skal læse ældre Værker først og saa i kronologisk Orden gaa frem til vore Dages Litteratur, eller om man skal begynde med Litteraturværker, der er skrevne i den sidste Menneskealder, og saa gaa baglæns tilbage til vor ældste Litteratur.

Den førstnævnte Fremgangsmaade synes jo ganske bekvem derved, at Litteraturens Historie opleves ved Læsningen af Værkerne. Man kunde da i 1ste G. f. Eks. læse Oversættelser af islandske Sagaer og af

Saxos Historie, Folkeviser, Satirer fra Reformations-tiden, Skolekomedier, Holbergs Komedier og Wessels Kærlighed uden Strømper i den nævnte Orden, i 2den G. begynde med Johannes Ewald, derefter læse Værker af Øhlenschläger, Blicher, Grundtvig, Ingemann, Hauch, Poul Møller, Heiberg, Hertz, Chr. Winther, H. C. Andersen og Paludan-Müller, sluttende med Overgangsværket Adam Homo, og i 3die G. den nye Litteratur fra 1840 (Ploug, Hostrup, Chr. Richardt, Bjørnson, Ibsen, Drachmann, I. P. Jacobsen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan, Michaëlis, Gustav Wied, Johannes V. Jensen, Jeppe Aakjær og Jakob Knudsen). Men skal der vælges mellem denne Fremgangsmaade og den at begynde med Jakob Knudsen og gaa baglæns, Skridt for Skridt, saa at man i 3die G. slutter med at læse Folkeviser, Saxo og oldnordiske Sagaer i Oversættelse, saa bør man da som nogenlunde forstandig Skolemand vælge det sidste. Det vilde dog være Synd og Skam at ofre den livlige, personlige Tilegnelse af Litteraturværkerne, fordi Litteraturhistorien maaske læres bedre, ved at man begynder forfra, og der kan da ingen Tvivl være om, at Eleverne i 1ste G. hellere vil og derfor har mere Udbytte af at læse Litteratur efter 1840 end Litteratur før 1800. Allerede i den Alder kan Eleverne begynde at følge med i deres Samtids aandelige Liv, og det udvikler dem at gøre det. Vi ønsker dog ikke at gøre smaa Professorer af dem, men at give deres Aandsliv Vækst og Trivsel. Læreren kan fristes stærkt til at begynde forfra af Hensyn til Eksamen, hvis han i det hele taget lader dette Hensyn dominere over Hensynet til Elevernes øjeblikkelige aandelige Tary, hvad han dog ikke bør.

Men ogsaa det at lære Litteraturen at kende bag-

læns har sine Misligheder. Det kan bl. a. føre til, at Eleverne bliver saa opfyldte af Nutidslitteraturen, at de taber Sansen for den ældre Litteraturs Værdier. Vi vil derfor i 1ste G. hverken begynde med den oldnordiske Litteratur eller med Jakob Knudsen, men vil tage et Udgangspunkt fra et Sted i Midten, hvorfra der nemt kan kastes Lys baade tilbage og frem. I Holbergs Jacob von Thyboe har vi et Værk, der egner sig fortræffeligt dertil. Det morer Eleverne (og hvorfor skal de dog ikke have Lov til at le rigtig hjerteligt i Gymnasiet, især til at begynde med), og ved Lærerens Forklaring om Sammenhængen mellem denne Komædie, Plautus's og den alexandrinske Litteraturs Komædier, Shakespeares Falstaff og Hostrups Løjtnant von Buddinge, for ikke at tale om vore Dages storpralende Soldater, særlig i Prøjsen, faar de med eet Slag litteraturhistorisk Begreb. Efter at dette Værk er gennemgaaet grundigt, læses Hostrups Genboerne, som mange af Eleverne tit kender i Forvejen, men som de nu er i Stand til at faa mere Udbytte af. Læreren gør Rede for den Tids ledende Ideer: Skandinavismen, Liberalismen og Kampen for Sønderjyllands Danskhed. Derved føres Eleverne ind i Perioden 1840—1870, og nu læses en Del Værker fra den Tid. De national-liberales Ideer omfattes i Reglen med stor Interesse af Elever i 1ste G., letfattelige og sunde som de er for dansk Ungdom, særlig maa-ske her i Grænsebyen. Ploug, vort Bysbarn, fortælles der om. „Sangerens Hustru“ læses. Hovedvægten lægges paa Litteraturprøver af Ploug, Hostrup, Chr. Richardt og Kaalund. Det frejdige ved disse Digtere virker velgørende efter det morsomme ved Holberg. Der lægges i 1ste G. som i det hele taget i Gymnasiet Vægt paa Læsningen af hele Værker. I den nævnte

Forbindelse gennemgaas ogsaa Kaalunds „Fulvia“, der særlig interesserer Pigerne i Klassen, og som saa udmærket viser ud over den national-liberale Tid til Tiden efter 1870, ligesom Kaalund i det hele taget paa flere Maader staar paa Overgangen mellem de to Tidsaldre. For at føre Eleverne fra det frejdige til det ideelt-skønne oplæses Øhlenschlägers Aksel og Valborg samt Paludan-Müllers Benedikt af Nursia. De enkle store Ideer i disse Værker (Troskab i Elskov, Fædrelandskærlighed og Inderlighed i det religiøse) virker umiddelbart tiltalende paa det modtagelige Sind, netop i den Alder Eleverne i 1ste G. har.

Som Fortsættelse af Kaalund læses Værker af Drachmann, navnlig en hel Del af hans Digte. Derved føres Eleverne ned mod vor Tid. I Slutningen af Skoleaaret gennemgaas nogle Oversættelser af oldnordisk Litteratur som Indledning til Læsningen af oldnordiske Tekster i Begyndelsen af 2den G. Samtidig med den nævnte Læsning, der næsten udelukkende tages statarisk, læses der saa meget kursorisk, som Tiden tillader, af de samme eller samtidige Forfattere, og til Hjemmelæsning anbefales Holbergs Den politiske Kandestøber, Jean de France, Jeppe paa Bjærget, Gert Westphaler, Barselstuen, Mascarade, Henrik og Pernille og Det lykkelige Skibbrud, Hauchs En polsk Familie, Poul Møllers En dansk Students Eventyr, Heibergs Aprilsnarrene og De uadskillelige, Hertz's Sparekassen, Hostrops Eventyr paa Fodrejsen og en Spurv i Tranedans, Goldschmidts En Jøde og Ravnene, Bergsøes Fra Piazza del Popolo, Thomas Langes Eventyrets Land, Jonas Lies Den Fremsynte og Lodsen og hans Hustru, Drachmanns Derovre fra Grænsen.

Danskundervisningen i Gymnasiet gør sikkert paa mange et broget Indtryk. Det bør derfor fremhæves,

at Litteraturlæsningen af hele Værker (den statariske og den kursoriske samt Hjemmelæsningen) i Forbindelse med Oplæsningsøvelser er Hovedsagen. Alt det andet (Litteraturhistorie, Oldnordisk, Dansk Sprog fra Tiden 1000—1700, Svensk, Stil og Foredrag) bør betragtes som Bidiscipliner og ikke kræve nær saa megen Tid. Skulde det gaa saadan, at man blot sideordner Litteraturlæsningen med de andre Grene af Faget, hvad de kan fristet til, der lægger Vægt paa Eksamen frem for paa moden Tilegnelse, vil vi nærme os betænkeligt til igen at komme ind paa Ramseri og Drengvidenskabelighed. Jo mere man vil kunne tage Undervisningen i Prøver paa Sprog før Holberg og i Svensk som Litteraturlæsning, des fornøjeligere og gavnligere vil det blive.

Netop Svensk kan man i 1ste G. tage paa den Maade, da Eleverne fra Mellemskolen møder med Forudsætninger, der gør det muligt. Det vil være naturligt ret snart i Begyndelsen af Skoleaaret at læse Svensk i i denne Klasse en Time ugentlig og f. Eks. paa den Maade gennemgaa $\frac{2}{3}$ af det hele Pensum (c. 60 Sider). Endelig skal der ogsaa i 1ste G. skrives Stile (een hver fjortende Dag), og Eleverne skal øves i mundtlig Fremstilling. Dette sidste tages paa den Maade, at den Elev, der skal tale, faar Lov til at springe een Stil over i den Tid, da han forbereder sig. Vi har haft Glæde af de Smaaforedrag, Eleverne har holdt. De vælger selv Emnet under Lærerens Kontrol og Vejledning og gaar til det med stor Iver og Interesse.

I 2den G. begyndes, som allerede antydet, med Læsningen af Oldnordisk. I de første Uger tages alle Timerne dertil, Hovedtrækkene af Lydlæren og Eksempler paa de vigtigste Bøjningstyper læres med stadigt Hensyn til Nutidsdansk. Naar Læreren mærker, at

dette staar Eleverne klart, indskrænkes Oldnordisklæsningen til een Time ugentlig, i hvilken de forlangte 25 Sider gennemgaas. Der fortsættes da, stadig een Time ugentlig, med Læsningen af Runeindskrifter og Sprog fra Tiden 1000—1700, til de forlangte 40 Sider er læste. Dette kan nok naas i 2den G., hvis man vogter sig for grammatisk Pindehuggeri. Man maa huske, at Eleverne slet ikke kan Græsk og kun er lidt bevandrede i Latin og Fransk, saa at de ikke kan aftvinge sammenlignende Sprogøvelser den Interesse, som Læreren muligvis har derfor. Det gælder blot om, at de faar fat paa Hovedlinierne i Sprogets Udvikling og iøvrigt opfatter det hele som Litteraturlæsning. Selvfølgelig skal Eleven føre en ordentlig Glosebog og blive ganske sikker i de væsentligste Hovedtræk i Sprogets Udvikling; men der lurer ved denne Gren af Faget en Fare for os filologisk uddannede Lærere, der fra Universitetet er fyldte med Lingvistik og Sproghistorie og kun fik saa lidt virkelig Litteraturforstaaelse, den Fare nemlig, at vi arbejder paa med Kasus og Konjugationer, a-Stammer og i-Stammer, saa at det gaar langt ud over Elevernes Hoveder. Her gælder det i høj Grad om, at Chilian forstaar at moderere sin Hovedpassion.

Hvad Litteraturlæsningen angaar, gøres i Begyndelsen af 2den G. Hovedarbejdet med Holberg og hans Betydning. Det skal nu gaa op for Eleverne, at Holberg ikke blot er morsom. Ved Gennemgangen af „Erasmus Montanus“ og Gennemlæsningen af „Ulysses von Ithacia“ er der god Lejlighed dertil. Den realistiske Digtning ligger Elever i 2den G. nærmere end den idealistiske, som de dog — men umiddelbart — har lært noget at kende af allerede i 1ste G. Derfor fortsættes med Gennemgang af St. St. Blicher og Læs-

ningen f. Eks. af „Fjorten Dage i Jylland“ og nogle af hans Digte. Derved belæres Eleverne om, hvad Naturskildring i Poesi betyder. Navnlig for jyske Elever er dette fængslende. Som Supplement til Blichers læses derefter Chr. Winther, navnlig „Hjortens Flugt“. Sjælland i Poesi opdages. I Anledning af Chr. Winther gennemgaaes vore vigtigste Versarter, og Blichers „En Landsbydegns Dagbog“ og Chr. Winthers „En Aftenscene“ danner en naturlig Overgang til Omtale af det 17de Aarhundrede, som vi har nærmet os gennem Læsningen af Holberg og Gennemgangen af Versarterne (Kunstdigtningen). Nu kommer det Tidspunkt, da vi mere indgaaende kan beskæftige os med den nyeste Litteratur og dens Ideer. Drachmann læstes der allerede noget af i 1ste G. Gennem I. P. Jacobsen, Bj. Bjørnson og (paa Svensk) Aug. Strindberg faar Eleverne Kundskab om Udviklingslærens, Kvindesagens, Antimilitarismens og andre moderne Ideers skønlitterære Behandling. I den sidste Fjerdedel af Skoleaaret læses Folkeviser, Prøver fra Reformationstiden, Stub, Wadskiær, Brorson, Wessel, Joh.s Ewald og Baggesen. Hovedsagen bliver her Folkevisernes Betydning for Litteraturen i det 19de Aarhundrede.

I 2den G. indskrænkes Stilskrivningen og Øvelserne i mundtlig Fremstilling, idet der kun skrives Stil hver tredje Uge og som Følge deraf bliver sjældnere Lejlighed til Smaaforedrag end i 1ste G., da der som Regel holdes eet Foredrag for hver Stil.

De Litteraturværker, der anbefales til Hjemmelæsning i 2den G., er følgende: Blichers E Bindstouw, En Landsbydegns Dagbog, Juleferierne og Høstferierne, Hertz's Svend Dyrings Hus, Paludan-Müllers Adam Homo, Bjørnsons Synnøve Solbakken, Arne, En glad

Gut, Fiskerjenten, Mellem Slagene, Sigurd Jorsalfar, Ibsens Kongsemnerne, Jonas Lies Et Samliv, Selma Lagerlöfs Jerusalem, Drachmanns Gurre, J. P. Jacobsens Marie Grubbe og Ludvig Holsteins Tove.

I 1ste og 2den G. har vi strejft de fleste Perioder i Litteraturens Historie. Kun to Ting staar tilbage, een Digter og een Periode; men det er ogsaa de vanskeligste, nemlig Henrik Ibsen og dansk Litteratur i Tiden 1800—1840. (Søren Kierkegaard kan man næppe komme videre ind paa i Gymnasiet. Man maa nøjes med at omtale hans voksende Betydning i vore Dage og læse enkelte Prøver af ham, saa skal de unge nok faa Lyst til at lære ham nærmere at kende, naar de er blevne Studenter).

I Begyndelsen af 3die G. gennemgaaes Henrik Ibsens Digtning med Læsning af et eller to af hans Værker efter 1870. Derefter behandles Romantikken. Den naturligste Maade at gøre dette paa er vel at gennemgaa Øhlenschlägers St. Hans Aften Spil og nogle af hans Digte. „Aladdin“, „Hakon Jarl“ og „Aksel og Valborg“ bør kendes i Forvejen. Grundtvig og Inge-mann, Hauch og især Poul Møller læses i passende Udvalg, ligeledes Heiberg og Hertz. Af Heiberg gennemgaaes navnlig „En Sjæl efter Døden“. I denne Klasse læses Litteraturhistorien systematisk f. Eks. eksaminatorisk i een Time ugentlig. Der indvindes Tid ved, at der kun skrives Stil hver fjerde Uge og slet ikke holdes Foredrag før Jul. Hvis man har naaet at blive færdig med det sproglige i 2den G., faar ogsaa dette Lov til at hvile, indtil Repetitionen begynder efter Jul. Ellers gør man sig færdig dermed straks i Begyndelsen af 3die G. og lader det saa hvile.

Følgende Litteraturværker anbefales til Hjemme-

læsning i 3die G.: Bjørnsons Paa Guds Veje og Paul Lange og Thora Parsbjerg, („Over Ævne“ læses kurso-
risk i 2den G.), Ibsens Brand, Per Gynt, En Folke-
fjende, Vildanden og Rosmersholm (under den Forud-
sætning, at „Samfundets Støtter“ og „Et Dukkehjem“
er læste paa Skolen), Drachmanns Forskrevet, I. P.
Jacobsens Niels Lyhne, Gjellerups Minna, Pontoppi-
dans Det forjættede Land og Lykkeper, Woldemars
Kuriøse Historier, Herman Bangs Tine og Ved Vejen,
Sophus Michaëlis's Æbelø, Jeppe Aakjærs Vredens Børn,
Joh.s V. Jensens Bræen, Skjoldborgs Gyldholm og
Jakob Knudsens Sind.

Der kan selvfølgelig ikke lægges lige megen Vægt
paa alle de Værker, der tages igennem paa Skolen.
Læreren maa kunne skønne, hvad der skal tage læn-
gere Tid, og hvad man kan gaa let henover. Vi læg-
ger i 1ste G. særlig Vægt paa Hostrup, Ploug og Chr.
Richardt, i 2den G. paa Holberg, Blicher, Chr. Win-
ther og Folkeviserne, i 3die G. paa Ibsen, Øhlenschlæ-
ger og Poul Møller og tror derved at have fundet
den Litteratur frem, som Eleverne er mest modtage-
lige for paa de paagældende Alderstrin. En nærmere
Motivering ud over det givne bliver her for vidtløftig.

Vi vilde gerne have, at Forældrene igennem det her
skrevne skal forstaa, at vor Danskundervisning dri-
ves efter en bestemt Plan. Mange vil maaske tænke,
at det vil være uoverkommeligt for Eleverne at komme
den Mængde Litteratur igennem, men de maa prøve
at undersøge, hvormeget Eleverne i Virkeligheden i
Reglen læser af Skønlitteratur. Det skal nok vise sig
at være meget mere, end Skolen giver Anvisning paa.
Og dertil kommer, at de paa egen Haand læser plan-
løst og tit faar fat i Bøger, som aldeles ikke kan hen-
regnes til god Litteratur eller passer for deres Alder.

Der er vel intet Omraade, hvorpaa der lettere kan komme Samarbejde i Gang mellem Skole og Hjem, end Litteraturlæsningen. Hvor fornøjeligt maa det ikke være for Forældre at tale med deres Børn om, hvad de har læst af Skønlitteraturen, og mærke, at Skolen og Hjemmet sammen gaar frem ad en god og sund Vej. Den Tid er vel forbi, da man troede, at den saakaldte Morskabslæsning kun var Tidsspilde. Nu gælder det blot om, at vi kan faa den ind i de rigtige Baner, saa at de unge kan gaa vaagne og friske ud af Skolen.

H. H. Nissen.

Skolebørn og Alkohol.

Naar man retter følgende Spørgsmaal til et Skolebarn: „Kan du lide bajersk Øl?“, vil det næsten altid svare ja eller nej, og det selv om Barnet kun er 8—9 Aar. Svaret burde være: „Det ved jeg ikke“; thi et af de første Svar angiver, at det har prøvet paa at drikke deraf. Dette burde ikke være Tilfældet. Der findes vist desværre kun faa Børn, som ikke en eller maaske mange Gange har smagt Alkohol under en eller anden Form, og det er sikkert af Betydning at gøre opmærksom paa det forkastelige i nogensinde at lade et Barn smage paa Drikke, der indeholder Alkohol, selv om det kun drejer sig om ganske smaa Mængder.

Er Begyndelsen een Gang gjort af et Barn, hvis Natur maaske er en saadan, at det let faar Hang til Alkohol, ved man ikke, hvad Følgerne kan blive.

Et Barn holder nu heldigvis i Almindelighed hver-

ken af Øl, Vin eller Likør, men det synes altid, det er morsomt at ligne de Voksne, og vænner sig under tiden hurtigt til Smagen.

Begyndelsen til, at Børn faar Lov til at smage Alkohol, sker vel hyppigst ved Tankeløshed, men denne er i Virkeligheden en meget alvorlig hygiejnisk Forsyndelse, specielt naar den skyldes Hjemmet.

Thi selv om Barnet i Skolen faar en nøje Viden om Alkoholens Virkninger og skadelige Indflydelse paa Organismen, vil denne i den barnlige Bevidsthed snarere staa som en lært Lektie og ikke som en Realitet, der har Rod i selve Livet, hvis Forældrene ikke i det daglige Liv har Forstaaelse af Sagens Betydning. Hjemmet bør her som i alle hygiejniske Spørgsmaal være Skolens Forbundsfaelle.

Der er i Tyskland indsamlet et betydeligt statistisk Materiale, som viser, at Fjerdedelen af Skolebørn jævnligt nyder Alkohol, og at det for en Tiendedel er et dagligt Nydelsesmiddel, og Forholdene her i Danmark afviger næppe meget herfra.

Naar man hører dette, forstaar man, at det ikke er uden Grund, at en Mængde Autoriteter (medicinske, pædagogiske) har faaet rejst en Kamp derimod.

Jeg kan ikke i en kort Artikel komme ind paa en nøjere Omtale af Alkoholens Virkninger paa Børn, men kun paapege enkelte, som særligt berører Skolens Forhold.

Den barnlige Organisme er i forholdsvis langt højere Grad end den voksne modtagelig for Alkoholens Giftvirkninger. Selv meget smaa Mængder fremkalder en hurtigt forbigaaende Ophidselse, hvorefter der indtræder en langvarig aandelig og legemlig Slappelse.

Gentages disse Angreb paa Organismen, da indtræder en sygelig Nervøsitet og en varig Nedsættelse af

Aandsvirksomheden. Barnet faar et dorskt og søvnligt Væsen, det bliver langsomt i Tanke og Tale, det bliver adspredt og dovent, ja undertiden ser man Børn gaa fuldstændigt til Grunde derved.

Selv om saa alvorlige Virkninger kun iagttages hos Børn, der faar Alkohol til Stadighed og i nogenlunde store Mængder, saa lider ogsaa Børn, der faar det sjældnere og i ringere Mængder, under Følgerne deraf; særligt de for et Barns Fremskridt saa nødvendige Faktorer: Opmærksomhed og Flid, lider aldeles sikkert derved.

Det kommer af, at særligt Barnets Hjerne og Nervesystem reagerer saa overordentlig stærkt; herved forklares ogsaa det Forhold, at Barnets Moral paa virkes, at dets Vederhæftighed og Sanddrthed svækkes.

Man vil maaske mene, at Frygten for Alkoholnydelse hos Børn er overdreven, at „een Gang er ingen Gang“, men man tænker ikke paa de mange Tilfælde, som kan give Stødet til, at Barnet faar Smag derfor.

Naar der f. Eks. i Hjemmet til Maden drikkes Øl eller Vin, hvor fristende er det da ikke at give efter for Børnenes Bøn om at faa lidt med. Eller Børnene kommer en varm Sommerdag efter endt Leg eller Fodtur trætte og varme til Restaurationen, — og saa er der ikke noget stort Spring til „ligesom de Voksne“ at drikke Øl. Leg eller Fodtur bør Børn derfor aldrig slutte af paa en Restauration; kan det endelig ikke undgaas, bør Børnene fra Hjemmet have Paalæg om, hvad de maa drikke.

Men hvor langt mere forkasteligt end disse Tilfælde, hvor der i Tankeløshed kan begaas en Fejl, er det ikke, naar man ved Børneselskaber undertiden trakterer Børnene med 2—3 forskellige Slags Vine, hvil-

ket aldeles ikke er ualmindeligt. Der kan herved gøres Børnene den selvsamme Fortræd som ved den raa Fornøjelse, der af og til finder Sted paa Landet, at Karlene i Folkestuen morer sig ved at se Brændevinens Virkninger paa Smaadrene paa Gaarden. Motiverne er selvfølgelig højst forskellige, men Resultatet kan være ens.

Lysten til Alkohol kan iøvrigt lokkes ind i Barnet paa mangfoldige Maader, f. Eks. kan Nydelsen af Konfekt, der indeholder Likør, skade Børnene, og her kan det jo være ret vanskeligt at passe paa.

Som Medikament anvendes Alkohol af og til, og dette maa i Grunden betragtes som det eneste tilladelige Motiv til at lade Børn faa Alkohol. Et godt Motiv ligger ogsaa til Grund for de herhjemme vistnok ret sjældne — men absolut forkastelige — Tilfælde, hvor Forældrene paa egen Haand giver svagelege Børn Vin, Livseleksir el. lign. for at styrke dem. Dette er ganske fejlagtigt, Vækst og Udvikling hæmmes i Stedet for at fremmes.

Man maa nu ikke mene, at det er nok for Forældrene at sige til Børnene: Du maa ikke drikke bajersk Øl, du maa ikke drikke Likør o. s. v. Det kan maaske være nok for de Børn, hvis Natur det er til Stadighed eller i meget lang Tid at have Modbydelighed for Smagen, men nogle kan jo meget hurtigt vænne sig baade til Smagen og Virkningen; og heri ligger Faren; thi da man ikke paa Forhaand kender hvert enkelt Barns medfødte Naturanlæg, maa man jo passe lige meget paa dem alle. Nej, der maa en Forklaring til, en Forklaring der maa afpasses baade efter Barnets Alder, Forstand og hele Naturel.

Til smaa Børn kan det jo ikke nytte at sige andet end: Driker du det, bliver du syg. Men er Barnet

blot 8—9 Aar, vil en yderligere Forklaring være nødvendig, og Børn paa 12—14 Aar bør af Hjemmet faa gentaget og fastslaaet nogenlunde det samme, som Skolen lærer dem om Alkoholnydelsen. Det maa fortælles og forklares dem, at ikke alene kan man af at nyde Alkohol faa Sygdomme, der er direkte betingede deraf, og som for en stor Del er meget alvorlige og kan medføre en tidlig Død, men det maa siges dem, at hos mange af dem, der drikker Alkohol, er der en større Modtagelighed for Sygdomme, og at mange Sygdomme er langt farligere for drikfældige Mennesker end for andre.

Og saa maa det siges dem, at Børn af Alkoholister ofte bliver svagelige eller syge, at Epilepsi, Aandsvagthed og Sindssygdом i et stort Antal Tilfælde skyldes Drikfældighed hos en af Forældrene, og endelig maa det forklares Børnene, — hvad der ofte gør mest Indtryk paa dem, — at hos de Mennesker, der faar Vane til at drikke Alkohol og maaske oven i Købet begynder dermed i en meget tidlig Alder, svækkes Forstand, Vilje og Moral, saaledes at de umuligt kan kæmpe sig fremad til forbedrede sociale og økonomiske Vilkaar, ja at de maaske vanskeligt eller slet ikke kan udfylde den Plads, de er stillet paa i Samfundet, — at man stadig ser, at begynder det først at gaa tilbage for saadanne ulykkelige, er deres Modstandskraft saa ringe, deres Selvtillid saa lille, at de øjeblikkeligt taber Modet; kun ved atter at drikke Alkohol opnaar de et Skin af Mod, der snart afløses af en endnu større Modløshed.

Det er hverken for Skole eller Hjem vanskeligt at fange Børns Interesse for disse Forhold; dette letter Skolen, — der vel hovedsageligt har Pligten til at lære Børnene derom, — i dens Arbejde, men det letter

ogsaa Hjemmene, som det især paahviler at sørge for, at det lærte overholdes.

I al Almindelighed kan man slaa fast, at det bør læres Børnene og overholdes i Hjemmet, at Alkoholnydelse af Skolebørn under 14 Aar er absolut forkastelig og af Skolebørn mellem 14—18 Aar i ethvert Fald kun bør finde Sted lejlighedsvis og da meget maadeholdent.

O. Ørkild,
Skolelæge.

SKOLEEFTERRETNINGER

Skolens Bestyrelse.

Skolekommissionen bestaar for Tiden af:

- Hr. Redaktør *K. Hansen*.
- Sognepræst *W. Kiørboe*, Formand.
- Sagfører *Lau*.

Skoleudvalget bestaar af:

- Hr. Bankdirektør *O. Bech*.
- Redaktør *K. Hansen*.
- Sagfører *Lau*, Formand.
- Murmester *J. Madsen*.
- Sagfører *Viuff*.
- Proprietær *N. Tingleff*, valgt af
Vejle Amts Skoleraad.

Eksaminer 1909.

A. Afgangseksamen for studerende.

Denne Eksamen bestodes af:

Jakob Peder Bartholdy (Søn af Pastor B., Seest).
Just Thomsen Nielsen (Søn af Bolsmand N., Vamdrup),
begge med 1ste Karakter ($102\frac{2}{3}$ og 95 Points).

De beskikkede Censorer var:

Adjunkt *Abell* (Dansk), Adjunkt *Bjørnsen* (Fransk og Engelsk), Professor *Erslev* (Historie), Adjunkt *Øster-*

gaard (Latin), Cand. mag. *Johansen* (Græsk) og Cand. mag. *Pihl-Hansen* (Naturlære).

B. Realeksamen

blev bestaaet af følgende Elever:

Anna Elisabeth Behrens (Datter af afd. Købmand B.).
Inger Deichmann Branth (Datter af fhv. Sognepræst B.).
Christian Frederik Eriksen (Søn af Proprietær E.,
 Aastorp).

Anna Emilie Jensen Høgdal (Datter af Godsekspedit. H.).
Lilli Anna Metzlaß (Datter af Postkontrollør M.).
Georg Christian Pagh Møller (Søn af Agent M.).
Ernst Karl Kresten Pedersen (Søn af Skovfoged P.,
 Stenderup).

Aage Axel Rosendahl (Søn af Bogholder R.).

Elisabeth Schmidl (Datter af Dyrlæge S.).

Jenny Marie Schmidt (Datter af Typograf S.).

Som beskikkede Censorer mødte:

Adjunkt *Abell* (skr. Dansk), Cand. mag. *Johansen* (skr. Engelsk), Adjunkt *Østergaard* (Tysk), Cand. mag. *Pihl-Hansen* (skr. Regning og Matematik), Adjunkt *Simonsen* (Naturhistorie). Desuden viste Provst *Hey*, Pastor *Kiørboe* og Sagfører *Lau* Skolen den Velvilje at deltage i Bedømmelsen af Dansk, Historie og Geografi.

C. Mellemskolens afsluttende Prøve

blev bestaaet af følgende Elever:

**Carl Georg Bartholdy* (Søn af Pastor B., Seest).

*Frederik Beck (Søn af Proprietær B., Skanderup).

*Hans Peter Bonde (Søn af Træhandler B.)

*Poul Bruhn (Søn af Proprietær B., S. Stenderup).

Johannes Christensen (Søn af Møller C., Skanderup).

**Charlotte Christensen* (Datter af Smørhandler C.,
 Flensborg).

Dagmar Christensen (Datter af Hestehandler C., Vejle).
 *Axel Danielsen (Søn af Gaardejer D., Vonsild).
Mary Due (Datter af Arbejdsmand D.).
 *Aage Hansen (Søn af Dreier H.).
Jes Dinesen Hansen (Søn af Proprietær H., Vonsild).
 *Viggo Henningsen (Søn af Læge H., S. Bjert).
Anna Marie Juhl (Datter af Maskinmester J.).
Marius Jørgensen (Søn af Arbejdsmand J.).
Hansine Larsen (Datter af Proprietær L., Børup).
Agnes Lorenzen (Datter af Brygger L.).
Aage Lund (Søn af Lærer L.).
Harald Lund (Søn af Lærer L.).
Aksel Metzloff (Søn af Postkontrollør M.).
Erik Moe (Søn af Sognepræst M., S. Bjert).
 *Viggo Møller (Søn af Stationsforst. M., Eltang).
Svend Boye Nielsen (Søn af Agent N.).
Vigor Nielsen (Søn af Tømrer N.).
Frederik Petersen (Søn af Arbejdsmand P.).
 *Jakob Petersen (Søn af Skræddermester P.).
 *Jens Viggo Pors (Søn af Direktør P.).
Jens Ditlev Ramsing (Søn af Bogholder R.).
Thomas Refslund (Søn af Proprietær R., Seest).
Kristian Schultz (Søn af Skolebetjent S.).
 *Hans Sørensen (Søn af Avlsbruger S., Vonsild).
Anna Thygesen (Datter af Proprietær T., S. Stenderup).
Ejnar Thygesen (Søn af Lærer T.).

De med * betegnede Elever bestod tillige Tillægsprøven i Latin. Latinprøven alene blev bestaaet af *Karen Jagd*, Datter af Møllebygger J.

Som beskikkede Censorer mødte Adjunkt *Abell* (skr. Dansk), Cand. mag. *Johansen* (Engelsk), Adjunkt *Bøggild* (Fysik), Cand. mag. *Pihl Hansen* (skr. Regning og Matematik) og Adjunkt *Willemsen* (Latin). Fru

Johanne Madvig viste Skolen den Velvilje at deltage i Censuren af Historie.

D. Tillægsprøver.

Tillægsprøven i Fransk (til alm. Forberedelseseksamen) er bestaaet af *Jens Jacobsen Poulsen* (mg⁻) og *Anna Frederikke Krause* (mg⁺).

Tillægsprøven i Fransk til Realeksamen er bestaaet af *Hans Rasmussen Kjøbmand* (5) og *Jacob Kristoffer Thygesen* (4).

Endvidere har *Jacob Thygesen* bestaaet Tillægsprøven i Latin for Farmaceuter (g).

E. Skolens Aarsprøver.

Discipeltallet ved Slutningen af Skoleaaret 1908—9 var 291, idet 5 Elever var udgaaede og 6 Elever indmeldte efter Programmets Affattelse i 1909. Af disse mødte til Studentereksamen, Realeksamen og Mellem-skoleeksamen 46. Ved Aarsprøverne i 2 G.—4 F. var 183 til Stede. I 1—3 F. holdes ingen Aarsprøve.

Udfaldet var følgende:

Af 2 G.	Klasses	14	Disciple	opflyttedes	13
- 1 G.	—	8	—	—	8
- 3 M. 1	—	22	—	—	20
- 3 M. 2	—	18	—	—	17
- 2 M. 1	—	23	—	—	22
- 2 M. 2	—	20	—	—	19
- 1 M.	—	32	—	—	32
- 5 F.	—	25	—	—	25
- 4 F.	—	21	—	—	21

Undervisningen i 1909—10.

Der har været undervist i 512 (524) Timer.

Fagene har været fordelt mellem Lærerne paa følgende Maade:

Faste Lærere.

<i>Rektor</i> : Engelsk i 3—1 G. Oldtidskunds- skab i 3 G. 1 Time Dansk i 5 F.	17 Tm.
<i>Hr. Overlærer, Cand. polyt. Jessen</i> : Fysik i R., 4 M., 3 M., 2 M. 1. Regning (Mate- matik) i 3—1 G., R., 2 M. 2, 1 M.	31 Tm.
<i>Hr. Inspektør Karl Hansen</i> : Naturfag i 3— 1 G. Naturhistorie i 4 M. 2, 3 M. Reli- gion i 4 M., 2 F., 1 F. Regning og Mate- matik i 4 M. 1. Sløjd i 4 M., 2 M., 1 M.	30 Tm.
<i>Frøken Inspektrice Erna Lorenzen</i> : Dansk i R., 3 M. 1. Geografi i 4 M., 2 M. 1. Religion i 3 M., 2 M., 1 M., 5—3 F.	29½ Tm.
<i>Hr. Lærer og Translatør Holst</i> (Inspektør paa Legepladsen): Tysk i R., 4—1 M. Skrivning i 1 M., 5 F. 1 Time Sang- tilsyn	34 Tm.
<i>Hr. Lærer og Translatør Heeno</i> : Engelsk i R., 4 M. 2, 3 M. 2, 2 M. Geometri i R. Regning i 2 M. 1. Fysik i 2 M. 2, 1 M.	34 Tm.
<i>Hr. Dr. phil. Moth</i> : Latin i 3—1 G. Old- tidskunds-kab i 2—1 G. Historie i R. og 1 M. Historie og Geografi i 5—4 F. Dansk i 4 M. 1, 2 M. 1. 1 Time Sang- tilsyn	33 Tm.
<i>Hr. Lærer Thau</i> : Naturfag i R. Naturhi- storie i 4 M. 1, 4 F., 3 F. og 1 Time i	

1 F. Tegning i 1 M., 3 F., 2 F. Gymnastik med Drengene i 2 M., 1 M., 5 F. Sløjd i 3 M., 5 F., 4 F. Regning i 5 F.	34 Tm.
Hr. Adjunkt <i>Nissen</i> : Dansk i 3—1 G. Regning i 4 M. 2, 3 M., 4 F.	34 Tm.
Hr. Cand. mag. <i>Brusendorff</i> : Tysk i 3—1 G. Fransk i R., 4 M. 1. Dansk i 4 M. 2. Engelsk i 4 M. 1, 3 M. 1	34 Tm.
Fru <i>Anna Hansen</i> : Dansk i 1 M., 4 F., 2 F. Haandgerning i 3 M.—1 M., 5 F., 2—1 F. Anskuelsesundervisning i 1 F.	33 Tm.
Frøken <i>Lauridsen</i> : Geografi i 3 M., 2 M. 2, 1 M. Dansk i 1 F. Haandgerning i 4 M., 4—3 F. . Skrivning i 4 M. 2, 3 M., 2 M., 3 F. Regning i 2 F. 1 Time Sangtilsyn og 1 Time til Indskrivning i Censurbøger	33 Tm.
Frøken <i>Lund Jakobsen</i> : Fransk i 3—1 G. Dansk i 3 M. 2, 2 M. 2. Naturhistorie i 2 M., 1 M. Tegning i 5 F., 1 F. Regning i 1 F.	33½ Tm.
Frøken <i>Thora Jacobsen</i> : Gymnastik i 4—1 F. og med alle Pigerne. Dansk Stil i 3 F. Naturhistorie i 5 F. og 2 F. 1 Time til Indskrivning i Censurbøger ...	33 Tm.
Hr. Cand. mag. <i>Tang Petersen</i> : Historie i 3—1 G., 4—2 M. Dansk i 5 F. Regning i 3 F.	34 Tm.

Timelærere.

Hr. Pastor <i>Kjørboe</i> : Religion i 3—1 G. ...	3 Tm.
Hr. Kordegn <i>Schmidt</i> : Sang i hele Skolen.	7 Tm.

Undervisningstimernes Fordeling paa de enkelte Fag.

Fagene	1	2	3	4	5	1	2	2	3	3	4	4	R.	1	2	3		
	F.	F.	F.	F.	F.	M.	M. 1	M. 2	M. 1	M. 2	M. 1	M. 2		G.	G.	G.		
Religion	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1		1	1	1	25	
Dansk	5	7	10	8	7	5	4	4	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	4	5	4	4	4	4	82	
Engelsk							5	5	4	4	4	4	5	5	5	5	46	
Tysk						6	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	40	
Fransk											4		5	4	4	4	21	
Latin														4	4	3	11	
Oldtidskundskab														1	1	1	3	
Historie				} 3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	3	4	35	
Geografi						2	2	2	2	2	2	2	2					21
Naturhistorie (Anskuel- elsesundervisning) ..	3	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	} 4	1	1	1	27	
Regning (Matematik) ..	4	4	4	4	5	4	5	5	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	6	7		6	2	2	2	71
Naturlære						2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	19
Skrivning			4	3	3	2	1	1	1	1			1				17	
Tegning	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1			1				16	
Sang	(1)	(1)	(1)	1	1	2	[1]+(1)	[1]+(1)	(1)	(1)				(1)	(1)	(1)	7+3	
Gymnastik	2	2	2	2	(3)	(3)	[3]	[3]	(3)	(3)	[3]	[3]		(4)	(4)	(4)	24+16	
Haandarbejde (Sløjd) ..	(2)	(2)	[2]	[2]	2	2	[2]	[2]	(3)	(3)	[2]	[2]					15+13	
	21	24	29	29	30	36	36	36	36	36	35	35	36	35	35	35	512 (524) Timer	

Hr. Stabssergent <i>Street</i> : Gymnastik med Drengene i 3—1 G., R., 4—3 M.	10 Tm.
Fru <i>Anna Hagerup</i> : Skrivning i 4 F., mundtlig Dansk i 3 F.	10 Tm.
Hr. Malermester <i>Aachmann</i> : Tegning i 4 M. 2, 3 M., 2 M., 4 F.	7 Tm.

Vikartimer er læst af Frøken *Gotfredsen*, Fru *Hagerup*, Fru *Madvig*, Frøken stud. mag. *Else Bruun*.

Oversigt over Aarets Arbejde.

Religion.

- 1 F. Passende Afsnit af det gamle og ny Testamente.
- 2 F. Som i 1 F., men i en udvidet Form. Enkelte Smaavers udenad.
- 3 F. Fortalt og genfortalt det gl. Testamente. 8 Salmer.
- 4 F. Som i 3 F., men i mere udvidet Form. 9 Salmer.
- 5 F. Nic. Nielsens Bibelhistorie. Det gl. Testamente. 8 Salmer.
- 1 M. Samme Bog. Det gl. Testamente. 10 Salmer.
- 2 M. Samme Bog. Det gl. Testamente. 6 Salmer. Chr. Lunds Lærebog I. Hovedstykke.
- 3 M. Samme Bog. Det gl. Testamente. 6 Salmer. Chr. Lunds Lærebog II. Hovedstykke. Efter Apostlenes Gerninger: Pauli Missionsrejser.
- 4 M. Bønnen og Sakramenterne. Kirkeaaet, Salmebogens Ordning og Indhold m. m. Hyppig Henvisning til og Oplæsning af den hellige Skrift; men der er særligt dvælet ved Afsnit af Bjergprædikenen og Apostlenes Gerninger.
- 1 G. Paulus' Historie efter Apostlenes Gerninger samt en kort Fremstilling af den lutherske Reformation.
- 2 G. Gennemlæst Lukas' Evangelium.
- 3 G. Samuels Historie gennemlæst efter det gl. Testamente samt Paulus' Brev til Galaterne.

Dansk.

- 1 F. Læsning og Skrivning efter Lydmetoden. Indøvelse af To- og Trelydsord paa den store Tavle. Samtale og Genfortælling.
- 2 F. Læsning efter Damms A. B. C. Genfortælling. Af-skrivning, dels efter Bog, dels efter den store Tavle.
- 3 F. Læsning og Stavning efter Dansk bogens I. Del. Genfortælling. Afskrivning efter Bogen og en Diktatstil om Ugen.
- 4 F. Læsning, Stavning Genfortælling efter Dansk bogen II. Diktat en Gang om Ugen og Afskrivning en Gang om Ugen.
- 5 F. Læsning, Stavning, Genfortælling og Analyse efter Dansk bogen II. og III. Nogle Digte lærte udenad. 1 Time Afskrivning (fra 1ste Marts Genfortæll.) om Ugen.
- 1 M. Læsning efter Dansk bogen III. Det læste genfortælles. Øvelse i Skriftlæsning. 2 Stile ugentlig (Diktat, Genfortælling og Afskrivning). Selma Lagerlöfs: „Niels Holgersens vidunderlige Rejse“ er læst op for Klassen.
- 2 M. Læsning efter Agerskov og Rørdams Læsebog. Sproglære efter Nissens Skema. Analyse. En Stil om Ugen (Diktat, Genfortælling, 10 Hjemmestile). Oplæsning for Klassen af forskellige Forfattere (Øhlenschläger, Blicher, Heiberg, Hostrup, H. C. Andersen, Hertz, Lavrids Bruun).
- 3 M. Læsning efter Agerskov og Rørdams danske Læse-bog. Sproglære efter Nissens Skema. Analyse. En Stil ugentlig, skiftevis paa Skolen og hjemme (Fristil, Genfortælling). Oplæsning i Klassen af forskellige For-fattere (Blicher, Hostrup, Drachmann, Heiberg o. a.).
- 4 M. Agerskov og Rørdams danske Læsebog. Paludan-Müller: Abels Død, Benedikt af Nursia. Goldschmidt: Udv. Arbejder (Dansklærerforeningens Udg.). Bruun og Ottosen: Svensk Læsebog ca. 20 S. 1 Hjemmestil hver 14de Dag, (dels Genfortælling, dels Fristil) og Skole-stile. Oplæst for Eleverne forskellige danske og norske Digtværker.
- 4 M. 1 opgiver til Eksamen: Paludan-Müller: Benedikt af Nursia, Goldschmidt: Udv. Arbejder, Hertz: Kong Renés Datter. Bruun og Ottosen 20 S.
- 4 M. 2. Agerskov og Rørdam: 40 S. Prosa, 33 S. Poesi,

Paludan-Müller: Abels Dod, Goldschmidt (Dansk-lærerforeningens Udg.) 57 S. Bruun og Ottosen 18 S. Hertz: Kong Renés Datter.

R. Den ny Læsebog I. og II. Del. Danske Folkeviser. Hostrup: Genboerne. Bj. Bjørnson: Synnøve Solbakken. Hertz: Svend Dyrings Hus. Ibsen: Kongsemnerne, samt enkelte andre Ting, der ikke opgives til Eksamen. 18 Stile.

1 G. Satarisk: Holbergs Jacob von Thyboe, Hostrups Genboerne. Agerskov og Rørdams Litteratur før 1800, S. 20—26, 29—44; sammes Litteratur efter 1800 S. 348—352, 360—379, 400—403, 481—491; sammes Dansk Digting S. 133—153, 158—163, 165—178 (ialt 120 alm. Oktavsider). Kursorisk: Litteraturprøver af oldnordisk Litteratur, Holberg, Øhlenschläger, Paludan-Müller, Ploug, Hostrup, Chr. Richardt, Kaalund, Drachmann o. a. Svensk: Bruun og Ottosens Læsebog S. 23—48, 88—102, 142—149 (= 64 Sider). Oplæsning. Mundtlig Fremstilling. Hjælp til Hjemmelæsning. 15 Stile.

2 G. Satarisk: Holbergs Erasmus Montanus, Blichers Fjorten Dage i Jylland, Chr. Winthers Hjortens Flugt, I. P. Jacobsens Mogens. Agerskov og Rørdams Litteratur før 1800 S. 89—98, 119—122, 128—131, 208—222, 236—242, 274—289; sammes Litteratur efter 1800 S. 492—500, 565—570, 600—607; sammes Dansk Digting S. 48—53, 90—102, 178—180, 186—187 (ialt = 117 Sider). Kursorisk: Folkeviser, Stykker af Palladius, Kingo, Holberg, Wessel, Baggesen, Blicher, Chr. Winther, Bjørnson, Georg Brandes, I. P. Jacobsen, Herman Bang, Henr. Pontoppidan, Michaëlis o. a. Oldnordisk: Bertelsens Læsebog S. 1—24, 38—42 (= 25 Sider). Runeindskrifter og Dansk fra Tiden 1000—1700: Agerskov og Rørdams Litteratur før 1800 S. 1—11, 63—70, 74—83, 107—108, 113—114, 116, 124—128, 134—136, 149, 158—161 (= 40 Sider). Svensk: Bruun og Ottosens Læsebog S. 13—15, 68—71, 116—142 (= 36 Sider). Oplæsning. Mundtlig Fremstilling. Hjælp til Hjemmelæsning. 10 Stile.

3 G. Satarisk: Henrik Ibsens Samfundets Støtter, Øhlenschlägers St. Hans Aften Spil. Agerskov og Rør-

dams Litteratur efter 1800 S. 138—141, 185—186, 213—217, 228—233, 236—251. Sammes Dansk Digtning S. 27—48, 53—60, 67—68, 83—89 (ialt = 70 Sider). Kursorisk: Litteraturprøver af Øhlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Hauch, Poul Møller, Heiberg, Henrik Ibsen. Runeindskrifter og Dansk fra Tiden 1000—1700: Agerskov og Rørdams Litteratur før 1800: S. 1—11, 63—70, 158—160 (= 14 Sider). Rønnings Litteraturhistorie. Oplæsning. Mundtlig Fremstilling. Hjælp til Hjemmelæsning. 8 Stile. Repetition. Eksamensopgivelser: Jacob von Thyboe, St. Hans Aften Spil, Fjorten Dage i Jylland, Hjortens Flugt. Litteratur før 1800: S. 20—26, 29—32, 89—98, 119—120, 128—131, 208—222, 237—238, 239, 274—275, 278—279, 284—285. Litteratur efter 1800: S. 185—186, 213—217, 236—239, 247—251, 360—366, 374—376, 488—490, 492—498, 600—607. Dansk Digtning S. 27—42, 50—52, 53—58, 67—68, 83—102, 143—145, 165—167. Bertelsens oldnordiske Læsebog S. 1—11, 38—42. Litteratur før 1800 S. 1—10, 63—67, 74—81, 107—108, 116, 134—136, 160—161. Bruun og Ottosens svenske Læsebog S. 88—93, 116—149.

Engelsk.

- 2 M. Jespersen og Sarauws Begynderbog i Engelsk. Werner og Brahdes eng. Læsebog ca. 40 Sider. Nogle Sange. Afskrift og Diktat.
- 3 M. Ca. 65 Sider af Werner og Brahdes eng. Læsebog samt Jespersens eng. Læsestykker med Øvelser. Nogle Sange. Diktat og Afskrivning.
- 4 M. Ca. 90 Sider af Jespersens Læsestykker med Øvelser. Jespersens lille Grammatik. Ekstemporallæsning og Diktatstil. En Del Fonograftekster. Til Eksamen opgiver 4 M. 1 S. 49—56, 113—123, 125—139, 160—179, 4 M. 2 S. 62—82, 99—109, 125—139.
- R. Jerome: Three men in a boat; 30 Sider af Skolens Fonograf- og Grammofontekster. Ekstemporall.: Pitman's King Edward History Reader ca. 170 Sider samt 35 Sider af Skolens Fonograftekster. Genfortællingsstil hveranden Uge, Diktat paa Skolen hver Uge. Til Eksamen opgives: „Three men in a boat“ Side 1—34, 92—134 samt Skolens Fonograftekster S. 62—65, 75—79.

- 1 G. George Eliot: Tom & Maggie (Rengers Udgave). Sweet: A Primer of spoken English. Jerome: Three men in a boat (Velhagen & Klasing). Brekke & Western: Udvalg af engelske Forfattere til Gymnasiet I. S. 1—27. Kipling: Puck of Pook's Hill S. 1—100. Selections from Longfellow, Cowper: John Gilpin i Blackie's English Classics. Skolens Fonograf- og Gram-mofontekster S. 21—31, 38—65, 73—75, samt Tillæg S. 1—8. Ackermann: Great English Poets of the XIX Century S. 1—17, 28—32.
- 2 G. Kipling: Puck of Pook's Hill. Chamber's English History (Rengers Forlag) S. 40—80. Shakespeare's Julius Caesar. Brekke & Western: Udvalg af engelske Forfattere til Gymnasiet II & III S. 1—31, 39—69, Ackermann: The Great English Poets of the XIX Century S. 50—60, 63—74, 76—90, 94—111, 112—117. Skolens Fonograf- og Gram-mofontekster S. 31—38, 67—73 + Tillæg 1—8.
- 3 G. Feyerabend: A History of English Literature (Velhagen & Klasing 1908) S. 51—63, 71—81, 116—121, 129—133, 137—161, 164—174. Hagelin: British Institutions (Stockholm 1908) S. 1—24, 46—49, 53—59, 72—76, 78—83. Ekstemporeret ca. 50 Sider i Brekke & Western: Udvalg af engelske Forfattere til Gymnasiet I. Til Eksamen opgives Ackermann: The Great English Poets of the XIX Century S. 65—73, 76—90, 92—107. Dickens: A Christmas Carol, Stave 1—2. Jespersen: England & America Reader 1ste Udgave S. 69—84, 110—122, 133—135, 149—167, 179—199.

Tysk.

- 1 M. Kaper og Simonsens Læsebog for Begyndere forfra til Diglene.
- 2 M. V. Bierring & Meyers Læsebog forfra til S. 75.
- 3 M. Samme Bog fra S. 75—150.
- 4 M. Samme Bog fra S. 150—180. Repeteret fra S. 113—180.
- R. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne Stykkerne 1, 3, 4, 8, 9, 17, 27, 32, 34, 37, 38, 45, 47, 48, 49 (S. 68). Til Ekstemporallæsning er brugt Hauff's Märchen.
- 1 G. Pederzani-Weber: Auf rauhen Pfaden. Schiller: Wilhelm Tell (30 S.). Hauff: Märchen (91 S.). Kapers Grammatik. Ca. 16 Skolestile.

- 2 G. Schiller: Wilhelm Tell. Kleist: Michael Kohlhaas. Kayser: Edelsteine deutscher Dichtung (ca. 60 Sider). Vibæk: Grammatik for Gymnasiet. 1 Hjemmestil hver 14de Dag. Nogle Skolestile.
- 3 G. Goethe: Hermann und Dorothea. Lessing: Minna v. Barnhelm. W. Jensen: Über der Heide. Pederzani-Weber: Auf rauhen Pfaden (40 S.) Litteraturhistorie. 1 Hjemmestil hver 14de Dag. Nogle Skolestile. Kapers Grammatik. Til Eksamen opgives: Goethe: Hermann und Dorothea S. 1—36. Lessing: Minna v. Barnhelm S. 1—40. W. Jensen: Über der Heide. S. 84—109.

Fransk.

- 4 M. I. Jespersen: Fr. Begynderbog (III Udg.) S. 1—107, deraf opgives til Eksamen S. 60—107. Henrik Madsens fr. Grammatik.
- R. Jespersen og Stigaard: Fr. Læsebog for Begyndere S. 1—79, 85—91, hvoraf opgives til Eks. S. 65—79, 85—91 tillige med Fantaisies et Contes (Velhagen & Klasing), S. 1—15, 30—42. Henrik Madsen: Fr. Grammatik.
- 1 G. Jespersen og Stigaard: Fransk Læsebog for Begyndere ca. 100 Sider. Henrik Madsens Grammatik.
- 2 G. Prosper Mérimée: Colomba. Ausgewählte Prosa des XVIII. und XIX. Jahrhunderts ca. 40 S. Henrik Madsens Grammatik.
- 3 G. Carl Michelsens franske Læsestykker. Lectures variées: Michelet: Prise de la Bastille ca. 40 Sider. Henrik Madsens Grammatik.

Oldtidskundskab.

- 1 G. Iliaden I, V, VI. Odysseen I, IV, VI. Herodot ved Hude, 3. II. Mythologi.
- 2 G. Sophokles' Antigone ved Thor Lange. Aischylos' Agamemnon ved N. Møller. Sokrates' Forsvarstale ved Gertz. Herodot ved Hude, 1. H. Side 43 og ud. Kunsthistorie.
- 3 G. Thoresens Oversættelse af Livius I. Hefte S. 7—28, 77—84, II. H. S. 8—33. Til Eksamen opgives: Iliaden I, Odysseen I, VI, IX. Aischylos: Agamemnon. Pla-

lons Apologi. Herodot, overs. af Hude, II. II. S. 1—33, 51—56. Livius II. II. S. 8—33.

Latin.

- 1 G. Østergaard: Latinsk Læsebog for 1ste Gymnasieklasse, S. 1—59. Linderström-Lang: Latinsk Sprog-lære for Gymnasiet.
- 2 G. Samme Læsebog S. 59 ud. Cicero: In Catilinam I. Pro lege Manilia, Sektion 4—50, 54—56, 64—67. Pro Sexto Roscio, Sekt. 15—37, 39—51. Syntaks og Grammatik efter Madvig.
- 3 G. Gertz: Latinske Forfattere fra Middelalderen, S. 1—5, 11—25, L. 12, S. 26 f. n.—28 midt, 46 midt—60 midt, 79 midt—83 L. 8. Syntaks og Grammatik efter Madvig. Til Eksamen opgives: Cicero: Pro lege Manilia, Sekt. 4—42; Livius XXIII, 2_{1—2}, 4₆—10 incl. Det kæste af Gertz: Lat. Forf. fra M.

Historie.

- 4 F. (Historie og Geografi). Johan Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie til Christian I. Danmark og det almindelige om Europa er gennemgaaet paa Kortet.
- 5 F. (Historie og Geografi). Samme Bog fra Christian I. ud. Paa Kortet er gennemgaaet den skandinaviske Halvø, Danmark og det almindelige om Europa.
- 1 M. Ejler Møller: Verdenshistorie for Mellemskolen, forfra til Korstogstiden S. 70.
- 2 M. Ejler Møller: Samme Bog. Fra Kortogstiden til Habsburgerne i Spanien.
- 3 M. Samme Bog. Fra Habsburgerne i Spanien til Februarrevolutionen.
- 4 M. Samme Bog. Fra den franske Revolution og ud. Hovedpunkter af Samfundskundskaben.
- R. P. Munch: Revolutionen og Napoleon. P. Munch: Mindre Lærebog i Samfundskundskab.
- 1 G. A. Ræder: Oldtidens Historie. Ottosen og Schmidt: Læsebog i Historie I: Middelalderens Verdenshistorie og Nordens Historie til 1523.
- 2 G. Ottosen og Schmidt: Lærebog i Historien I. Fra Kulturliv i den kristne Middelalder Bogen ud. Ottosen og Schmidt II: S. 1—146, den nyere Tids Verdens-

historie og Nordens Historie til 1770. Ottosen: Lærebog i Nordens Historie, fra 1770 til 1852. Af P. Munchs større Lærebog i Samfundslære er læst Stats- og Kommunestyre og Samfundets økonomiske Liv.

- 3 G. Ottosen og Schmidt: Lærebog i Historie II, fra 1789 og Bogen ud med mange Tilløjelser. Joh. Ottosen: Lærebog i Nordens Historie, fra 1766 (Sverrig fra 1772) og Bogen ud. Som Speciale er læst Christian den Ottende med P. Munch: Det danske Folks politiske og nationale Gennembrud fra 1830—48 som Grundlag. Til Eksamen opgives foruden det i denne Klasse læste P. Munchs større Lærebog i Samfundslære, Stats- og Kommunestyre og Samfundets økonomiske Liv.

Geografi.

- 1 M. C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen, Øst-, Vest- og Mellemeuropa.
  - 2 M. Samme Bog. Amerika, Asien, Afrika, Australien.
  - 3 M. Samme Bog. Øst-, Vest-, Syd- og Mellemeuropa.
  - 4 M. Samme Bog. Danmark, Norge, Sverige og Amerika.
- R. C. C. Christensen: Geografi for Realklassen og Gymnasiet I.

Naturhistorie.

- 1 F. Samtale om vore almindeligste Dyr og andre Emner, der interesserer Smaabørn.
  - 2 F. Samtale om Husdyrene og nogle andre Dyr.
  - 3 F. Typiske Former af Dyr og Planter.
  - 4 F. Typiske Former af Pattedyr og Fugle. De almindeligste Planter efter Naturen.
  - 5 F. Typiske Former af Pattedyr, Fugle, Krybdyr og Padder. Planter efter Naturen.
- 1 M. Zoologi: Vilh. Rasmussens Zoologi I. Del til Rovfuglene. Botanik efter Balslevs Botanik I. Hefte og efter Naturen.
  - 2 M. Zoologi: Vilh. Rasmussens Zoologi I. og II. Del fra Rovfuglene til Insekterne. Botanik efter Balslevs Botanik II. Del og efter Naturen ved Hjælp af Elisabeth Trydes Skoleflora.
  - 3 M. Zoologi: Vilh. Rasmussens Zoologi II. Del. Fra Sølvkræet og Bogen ud. Botanik: Balslevs Botanik III. Del og efter Naturen ved Hjælp af Elisabeth Trydes Skoleflora. Ekskursioner.

- 1 M. Det menneskelige Legemes Organer og deres Virksomhed forholdsvis omfattende efter Mortensen: Vort Legeme. Sundhedslære efter Arnold Møller. Stofskiftets Kemi i samme Omfang som M. Laursen: Planternes og Dyrenes Stofskifte. Balslevs Botanik IV. Ekskursioner.
- R. Zoologi: Vilhelm Balslev og P. Andersen: Zoologi for Realklassen. Botanik: Carl Christensen: Botanik for Realklassen, 2det Afsnit og de Familier, hvortil Kulturplanterne hører.

Naturlære.

- 1 M. Rasmussen & Simonsen: Fysik for Mellemkolen I.
- 2 M. Samme Bog er delvis repeteret. Rasmussen & Simonsen: Kemi for Mellemkolen, til Metallerne (§ 34). Praktiske Øvelser efter Rasmussen & Simonsens Opgaver I. Nr. 1—35.
- 3 M. Sundorph: Fysik for Mellemkolen I. er delvis repeteret. Sundorph: Kemi for Mellemkolen, Afsnit IV og V. Praktiske Øvelser efter Rasmussen & Simonsens Opgaver I. Nr. 24—45.
- 4 M. Sundorph: Fysik for Mellemkolen II og Sundorph: Kemi for Mellemkolen, Bogen ud fra Syrer (S. 19—36).
- R. Sundorph: Fysik for Realklassen, Hefte I (Varme) og IV (Energi).

Naturfag i Gymnasiet.

- 1 G. Afsnittene: Geografi og Geologi (dynamisk og historisk) efter „Naturkundskab for Gymnasiets spr. L.“ af P. Heegaard m. fl. Ekskursioner.
- 2 G. Geologi: Fra Tertiærperioden og Afsnittet „Historisk Geologi“ ud. Alm. Naturhistorie og Fysiologi efter „Naturkundskab for Gymnasiets spr. L.“ Ekskursioner.
- 3 G. „Naturkundskab for Gymnasiets spr. L.“ I. Del (Geografi), II. Del (Alm. Naturhistorie og Fysiologi), sidste Del med enkelte Ændringer. Geologi: Dynamisk Geologi efter I. Del.

Regning og Matematik.

- 1 F. De fire Regningsarter med Tallene til 10. Mest Hovedregning.

- 2 F. De fire Regningsarter med Tallene til 50. Mest Hovedregning.
- 3 F. Joakim Larsens Regnebog 1ste Hefte. De fire Regningsarter med hele Tal. Den lille Tabel. Hovedregning. Tavlerregning.
- 4 F. Joakim Larsens Regnebog 1ste og 2det Hefte. De fire Regningsarter med større Tal. Hovedregning. Tabel.
- 5 F. Joakim Larsens Regnebog 1ste, 2det og 3die Hefte. De fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte Tal samt simple Opgaver i Reguladetri. Det befalede Pensum i Brøk og Decimalbrøk. Hovedregning omtrent hver Dag.
- 1 M. Pedersen og Røtting: Regnebog I. til § 10.
- 2 M. Pio: Aritmetik for Mellemskolen til Afsnit V. (Ligninger med 2 ubekendte). Pedersen og Røttings Regnebog I. Bogen ud fra § 10. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
- 3 M. Pedersen og Røttings Regnebog I og II. Pios Aritmetik: Afsnit V og VI. Foldbergs Geometri S. 34—56. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
- 4 M. Pedersen & Røttings Regnebog I og II. Pios Aritmetik S. 58—89. Foldbergs Geometri S. 56—84. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
- R. Pio: Aritmetik for Realklassen. Cronfelt og Nielsen: Regnebog for Realklassen. Ca. 60 Hjemmeopgaver.
- 1 G. Bonnesen: Matematik for de sproglige Gymnasier: Rod, Potens, Logaritmer, Eksponentielle Ligninger samt Kap. 9, 10, 11. Ca. 40 Hjemmeopgaver.
- 2 G. Bonnesen: Matematik for de sproglige Gymnasier: Kap. I, II, III, VIII og XII. Ca. 35 Hjemmeopgaver.
- 3 G. Niels Nielsen: Mindre Lærebog i Aritmetik og Algebra. Rækker og Annuiteter. Bonnesen: Matematik for det sproglige Gymnasium, Kap. XIII. 20 Hjemmeopgaver. Eksamenspensum: Potens, Rod, Logaritmer, Rækker, ligedannede Figurer, trigonometriske Trekants bestemmelser, Cirkelns Omkreds og Areal.

Skrivning.

Louise Stremmes Skrivebøger og Skriveøvelser er benyttet.

Tegning.

Fremadskridende Øvelser frit og efter Fortegning paa

den store Tavle, pressede Blade, Blomster, Fugle, Modeller i Træ. Farver benyttes.

Sang.

Undervisningen er fremmet efter Reglementet.

Gymnastik.

Undervisningen er ledet efter det ny danske System. Der er lagt Vægt paa Boldspil og Friluftøvelser.

Kvindeligt Haandarbejde.

Undervisningen er fremmet efter Reglementet.

Sløjd.

Aksel Mikkelsens System med stærkt Hensyn til det praktiske Livs Krav. Mindre Reparationer og Smaagenstande til Skolens Brug og til Fysikundervisningen er udførte af Eleverne. Bejtsning og Maling.

Disciplene.

Discipeltallet, som umiddelbart efter Sommerferien var 308, er nu (20. Marts) 305, idet der i den mellem-liggende Tid er optaget 8 og udgaaet 11.

Hvorledes Discipeltallet har vekslet i Aarets Løb, ses af følgende

Oversigt:

	Afgang	Tilgang	Discipeltal
Tallet af Disciple ved Programmets Udstedelse 1909			290
Indmeldt efter Programmets Udstedelse 1909		6	
Udgaaet efter Programmet 1909 og før Aarsprøven	5		
Udgaaet efter Afgangs- og Aarsprøverne 1909	19		
Tilgang ved Oplagelsesprøverne 24. Juni og 23. August 1909		36	
Senere optaget		8	
Afgang i Skoleaaret	11		
Nuværende Discipeltal			305

Efter Forældrenes Livsstillinger fordeler Disciplene sig paa følgende Maade: 44 er Børn af Landbrugere, 84 af Handlende, 94 af Embeds- og Bestillingsmænd, 51 af Haandværkere, 32 af Forældre i forskellige Livsstillinger. Af de 305 Disciple er 216 Drengene, 89 Piger.

I nedenstaaende Fortegnelse er Disciplene anførte klassevis i Bogstavorden. Hjemstedet nævnes kun, naar Forældrene (Værgerne) er bosatte udenfor Kolding.

3. Gymnasieklasse (13 Disciple).

1. Ejnar Bondesen. Tømrer B.
2. Svend Bruun. Rektor B.
3. Marie Clausen. Lagerforvalter C.
4. Ingeborg Hanssen. Redaktør, Rigsdagsmand H.,
Aabenraa.
5. Astrid Helms. Inspektør H.
6. Regnar Jensen. Købmand J. P. J.
7. Viggo Jensen. Malermester J.
8. Frederik Juhl. Lærer, Translatør J.
9. Povl Kiørboe. Pastor K.
10. Poul Madvig. Afd. Læge M.
11. Olav Markussen. Bestyrer af Højskolehj. M.
12. Richard Sørensen. Afd. Købmand O. S.
13. Louis Ørum. Slagtermester Ø.

2. Gymnasieklasse (10 Disciple).

14. Kresten Andresen. Gaardejer A., Ullerup.
15. Olga Baller. Borgmester B.
16. Agnes Blicher. Købmand B.
17. Vagn Bro. Overlærer B.
18. Margrete Juhl. Købmand J.
19. Henry Kall. Konsul K., København.
20. Aage Kristensen. Pastor K., Hejls.
21. Holger Lau. Sagfører L.

22. Alma Thygesen. Lærer T.
23. Johanne Vodder. Enkefru V., Holsted.

1. Gymnasieklasse (16 Disciple).

24. Carl Bartholdy. Pastor B., Seest.
25. Frederik Beck. Proprietær B., Skanderup.
26. Hans Bonde. Træhandler B.
27. Poul Bruhn. Proprietær B., Gammelhjem.
28. Charlotte Christensen. Smørhldr. C., Flensborg.
29. Aage Hansen. Drejermester H.
30. Gunnar Heeno. Lærer, Translatør H.
31. Viggo Henningsen. Læge H., Sdr. Bjert.
32. Karen Jagd. Møllebygger J.
33. Rachel Marcus. Musikhandler M.
34. Elna Mordhorst. Direktør M., Holstebro.
35. Viggo Møller. Stationsforstander M., Eltang.
36. Jakob Petersen. Skræddermester P.
37. Viggo Pors. Direktør P.
38. Hans Sørensen. Avlsbruger S., Vonsild.
39. Ejnar Thygesen. Broder til Nr. 22.

Realklassen (16 Disciple).

40. Dagmar Christensen. Hestehandler C., Vejle.
41. Johannes Christensen. Møller C., Skanderup.
42. Mary Due. Cementstøber D.
43. Anna Marie Juhl. Furagehandler J.
44. Marius Jørgensen. Arbejdsmand J.
45. Hansine Larsen. Proprietær L., Brørup.
46. Agnes Lorenzen. Brygger L.
47. Aage Lund. Lærer L.
48. Harald Lund. Broder til Nr. 47.
49. Aksel Metzloff. Postkontrollør M.
50. Erik Moe. Pastor M., S. Bjert.
51. Vigor Nielsen. Tømrer N.

52. Frederik Petersen. Arbejdsmand P.
53. Jens Ramsing. Bogholder R.
54. Kristian Schultz. Skolebetjent S.
55. Anna Thygesen. Proprietær T., S. Stenderup.

4 M. 1 (21 Disciple).

56. Elisabeth Aachmann. Malermester A.
57. Sigurd Bro. Broder til Nr. 17.
58. Ely Carlsen. Pastor C., Starup.
59. Ellen Cruusberg. Apoteker C., Vandrup.
60. Ellen Hansen. Jernbaneassistent H.
61. Gyda Hansen. Bødker H.
62. Martin Hansen. Vognmand H.
63. Einar Ibh. Lærer I.
64. Alfred Jensen. Snedkermester J.
65. Magnus Jensen. Proprietær J., Vranterup.
66. Ragnhild Jensen. Amtsforsvalter J.
67. Inger Marie Johannsen. Afd. Læge J.
68. Sigrid Kjeldsen. Opsynsmand K.
69. Edvard Kristensen. Naadler K.
70. Jep Lauesen. Proprietær L., S. Stenderup.
71. Knud Laursen. Bankdirektør L.
72. Marie Nicolajsen. Proprietær N., Starup.
73. Gunhard Nielsen. Apoteker N.
74. Aage Pedersen. Lærer P., Vonsild.
75. Egede Schack. Pastor S., Vonsild.
76. Ellen Skou. Afd. Skibskaptajn S.

4 M. 2 (16 Disciple).

77. Gudrun Aggerbeck. Afd. Købmand A.
78. Viggo Andersen. Former A.
79. Vilhelm Bjerre. Maskinhandler B., Bramdrup.
80. Herluf Branth. Pastor B.
81. Hans Bruhn. Proprietær B., Stenderup.

82. Margrethe Carlsen. Restauratør C.
83. Andreas Hagsted. Proprietær H., Seest.
84. Helga Hansen. Maskinarbejder H.
85. Carl Henriksen, Bygningskondukt. H., Strandhuse.
86. Christine Lind. Proprietær L., Dalby.
87. Karl Lorenzen. Agent L.
88. Mathilde Schmidt. Arbejdsmand S.
89. Valentin Schmidt. Købmand S.
90. Charles Schou. Proprietær S., Tved.
91. Poul Thinggaard. Slagtermester T.
92. Helmuth Thrane. Gartner T.

3 M. 1 (24 Disciple).

93. Ella Aachmann. Søster til Nr. 56.
94. Svend Amdisen. Trafikassistent A.
95. Holger Bech. Bankdirektør B.
96. Johan Christensen. Fhv. Gaardejer C.
97. Ferdinand Fuglsang. Skomager F.
98. Aslaug Hansen. Overassistent H., Taulov.
99. Svend Hansen. Broder til Nr. 29.
100. Emil Heisel. Agent H.
101. Peter Helms. Broder til Nr. 5.
102. Kay Henningsen. Broder til Nr. 31.
103. Viggo Høgdal. Godsekspeditør H.
104. Harald Jensen. Broder til Nr. 6.
105. Bodil Jørgensen. Købmand J.
106. Gerda Kjøbmand. Sagfører K.
107. Peder Klausen. Lærer K.
108. Gunnar Lund. Broder til Nr. 47 og 48.
109. Carl Moe. Broder til Nr. 50.
110. Anglars Nielsen. Postbud N.
111. Jørgen Petersen. Skolebetjent P.
112. Ingeborg Skjøde. Bankdirektør S.
113. Juliane Thygesen. Proprietær T., Dalby.

- 114. Marie Thygesen. Søster til Nr. 53.
- 115. Mouritz Kristian Vyff. Proprietær V., Vonsild.
- 116. Sigurd Ørum. Broder til Nr. 13.

3 M. 2 (17 Disciple).

- 117. Anders Gammelgaard. Lærer G.
- 118. Hans P. Hansen. Købmand M. H.
- 119. Ellen Heeno. Søster til Nr. 30.
- 120. Kristian Hommelgaard. Skræddermester II.
- 121. Jørgen Hviid. Kreatureksportør H.
- 122. Dagny Iyersen. Malermester I.
- 123. Jenny Jensen. Søster til Nr. 7.
- 124. Aksel Juhl. Proprietær J., Skartved.
- 125. Thorvald Jørgensen. Broder til Nr. 44.
- 126. Nanna Kjær. Overlærer K.
- 127. Eduard v. Mehren. Mægler v. M.
- 128. Elvine Mikkelsen. Fabrikant M.
- 129. Ellen Moth. Lærer, Dr. phil. M.
- 130. Niels Chr. Nielsen. Glarnester N.
- 131. Ester Rasmussen. Økonom R.
- 132. Julius Schmidt. Konsul S.
- 133. Niels Thrane. Broder til Nr. 92.

2 M. 1 (24 Disciple).

- 134. Henrik Baller. Broder til Nr. 15.
- 135. Harald Bennike. Modelsnedker B.
- 136. Richard Berntsen. Skræddermester B.
- 137. Peter Bertelsen, Bogholder B.
- 138. Holger Bro. Broder til Nr. 17 og 57.
- 139. Andreas Bruhn. Broder til Nr. 81.
- 140. Frede Buhl. Klaverstemmer B.
- 141. Theodor Gade. Fru Modehandlerinde G.
- 142. Hans Hansen. Redaktør H.
- 143. Ingeborg Hansen. Søster til Nr. 60.

- 144. Johan Hansen. Hestehandler H.
- 145. Anna Ingwersen. Enkefru I., Viuff.
- 146. Alma Jensen. Gasværksbestyrer J.
- 147. Aksel Jørgensen. Afd. Redaktør J.
- 148. Carl Kinch. Provisor K.
- 149. Svend Kinch. Broder til Nr. 148.
- 150. Poul Lind. Broder til Nr. 86.
- 151. Elisabeth Moe. Søster til Nr. 50 og 109.
- 152. Ejvind Nielsen. Læge N.
- 153. Olga Nissen. Dyrlæge N.
- 154. Magdalene Pallesen. Gartner P.
- 155. Carl Pors. Broder til Nr. 37.
- 156. Christian Thygesen. Broder til Nr. 113.
- 157. Hans Viuff. Sagfører V.

2 M. 2 (21 Disciple).

- 158. Johan Aachmann. Broder til Nr. 56 og 93.
- 159. Rigmor Aggerbeck. Søster til Nr. 77.
- 160. Harry Andersen. Broder til Nr. 78.
- 161. Anker Christiansen. Guldsmed C.
- 162. Adolph Ell. Konsul E.
- 163. Jakob Garde. Lærer G., Vonsild.
- 164. Alma Hansen. Damefrisørinde, Fru H.
- 165. Kirstine Hansen. Postbud H.
- 166. Erik Henrichsen. Grosserer H.
- 167. Kirstine Hommelgaard. Søster til Nr. 120.
- 168. Aage Høyer. Bogholder H.
- 169. Andreas Jensen. Broder til Nr. 6 og 104.
- 170. Kaj A. Jensen. Viktualiehandler J.
- 171. Karl Jochumsen. Slagtermester J.
- 172. Marie Klausen. Søster til Nr. 107.
- 173. Katrine Madsen. Murermester M.
- 174. Nis Nissen. Købmand O. N.
- 175. Ernst W. Petersen. Købmand E. P.

- 176. Karen Ramsing. Søster til Nr. 53.
- 177. Erik Schou. Broder til Nr. 90.
- 178. Henry Thomsen. Købmand R. T.

I M. (31 Disciple).

- 179. Christian Aggerbeck. Broder til Nr. 77 og 159.
- 180. Knud Amdisen. Broder til Nr. 94.
- 181. Karen Brusendorff. Lærer, Cand. mag. B.
- 182. Niels de Fine Bunkellod. Toldforvalter B.
- 183. Charla Christensen. Gaardejer C., Rebæk.
- 184. Christian Christensen. Billedhugger C.
- 185. Hertha Frederiksen. Urmager F.
- 186. Ulrik Grün. Litograf G.
- 187. Peter Hagsted. Broder til Nr. 83.
- 188. Holger Hansen. Stationsforstander H.
- 189. Wigand Hansen. Broder til Nr. 118.
- 190. Carla Ingwersen. Søster til Nr. 145.
- 191. Kristian Juhl. Fhv. Proprietær J.
- 192. Laurits Juhl. Proprietær J., Seest.
- 193. Carl Klaaborg. Skibsfører K.
- 194. Ellen Klausen. Søster til Nr. 107 og 172.
- 195. Aage Lind. Afd. Grosserer L.
- 196. Oscar Lind. Broder til Nr. 195.
- 197. Ejnar Lumbye. Bogtrykker L.
- 198. Ella Madsen. Handelsrejsende M.
- 199. Felix Marcus. Broder til Nr. 33.
- 200. Jens Chr. Neckelmann. Agent N.
- 201. Karl Pallesen. Broder til Nr. 154.
- 202. Agnete Petersen. Snedker Kaaber.
- 203. Ejnar W. Petersen. Broder til Nr. 175.
- 204. Viggo Refslund. Proprietær R., Seest.
- 205. Hans Schmidt. Broder til Nr. 89.
- 206. Christian Skou. Værkfører S.
- 207. Hans Carlo Stenderup. Grosserer C. S.

208. Martin Sørensen. Broder til Nr. 38.
 209. Inger Vylf. Søster til Nr. 115.

5 F. (22 Disciple).

210. Helge Andreasen. Proprietær A., Bøgelund.
 211. Gustav Bech. Broder til Nr. 95.
 212. Einar Bonnesen. Købmand B.
 213. Ernst Brusendorff. Broder til Nr. 181.
 214. Anna Buhl. Søster til Nr. 140.
 215. Walter Deleuran. Købmand D.
 216. Georg Ehrenskjöld. Fabriksinspektør E.
 217. Ida M. Hansen. Søster til Nr. 60 og 143.
 218. Svend A. Hansen. Købmand P. H.
 219. Asta Jensen. Damefrisørinde Fru J.
 220. Viggo Jensen. Broder til Nr. 66.
 221. Eigil Johansen. Fabrikant J. J.
 222. Alfred Knudsen. Uldhandler K.
 223. Wilhelm Laursen. Broder til Nr. 71.
 224. Gerda Lund. Søster til Nr. 47, 48 og 108.
 225. Astrid Mikkelsen. Søster til Nr. 128.
 226. Aage Mogensen. Forretningsfører M.
 227. Poul Moth. Broder til Nr. 129.
 228. Anna Nielsen. Søster til Nr. 110.
 229. Aage Nissen. Broder til Nr. 153.
 230. Dagmar Petersen. Redaktør K. Jørgensen.
 231. Christian Schjørring. Byfogedfuldmægtig S.

4 F. (22 Disciple).

232. Egon Albertsen. Skibskaptain A.
 233. Esther Branth. Søster til Nr. 80.
 234. Henry Christensen. Broder til Nr. 183.
 235. Valentin Eff. Broder til Nr. 162.
 236. Orloff Ehrenskjöld. Broder til Nr. 216.
 237. Carl Frederiksen. Broder til Nr. 185.

- 238. Emilie Hansen. Søster til Nr. 144.
- 239. Jørgen Harbo Hansen. Købmand H. N. II.
- 240. Svend Frost Hansen. Boghandler H.
- 241. Kaj Hansen. Broder til Nr. 188.
- 242. Johannes Ingwersen. Broder til Nr. 145 og 190.
- 243. Johan Johansen. Broder til Nr. 221.
- 244. Georg Madsen. Broder til Nr. 198.
- 245. Caroline Meier. Handskemager M.
- 246. Maria Mikkelsen. Søster til Nr. 128 og 225.
- 247. Arne Nielsen. Stukkator N.
- 248. Broder Jul. Petersen. Afd. Læge P.
- 249. Vagn Poulsen. Stationsbud P.
- 250. Leo Schmidt. Broder til Nr. 89 og 205.
- 251. Niels Wanting. Trafikassistent W.
- 252. Helmer Vengberg. Bogholder V.
- 253. Johanne Vyff. Søster til Nr. 115 og 209.

3 F. (24 Disciple).

- 254. Hjalmar Aggerbeck. Broder til Nr. 77, 159 og 179.
- 255. Aksel Andersen. Agent A.
- 256. Knud Andreasen. Broder til Nr. 210.
- 257. Peter Chr. Christensen. Redaktør C.
- 258. Aage Christiansen. Hattemager C.
- 259. Robert Ehrenskjöld. Broder til Nr. 216 og 236.
- 260. Rigmor Eskildsen. Bogholder E.
- 261. Aksel Hansen. Broder til Nr. 218.
- 262. Palle Hviid. Broder til Nr. 121.
- 263. Marius Høgdal. Broder til Nr. 103.
- 264. Lauritz Jensen. Broder til Nr. 219.
- 265. Henning Kyster. Skomagemester K.
- 266. Anker Lau. Broder til Nr. 21.
- 267. Stella Lind. Søster til Nr. 195 og 196.
- 268. Karl Madsen. Broder til Nr. 198 og 244.
- 269. Knud Markussen. Broder til Nr. 11.

- 270. Erik Moth. Broder til Nr. 129 og 227.
- 271. Olaf Nielsen. Broder til Nr. 73.
- 272. Peter Nielsen. Restauratør N.
- 273. Tage Nielsen. Broder til Nr. 247.
- 274. Sigurd Sonnichsen. Toldassistent S.
- 275. Inga Stilling. Kunstmaler S.
- 276. Anthon Wanting. Broder til Nr. 251.
- 277. Ejnar Ørkild. Læge Ø.

2 F. (18 Disciple).

- 278. Ruth Branth. Søster til Nr. 80 og 233.
- 279. Annelise Daugaard. Avlsbruger D.
- 280. Niels Chr. Daugaard. Broder til Nr. 279.
- 281. Hans Vedel Hansen. Broder til Nr. 144 og 238.
- 282. Poul R. Hansen. Broder til Nr. 239.
- 283. Hugo Jensen. Broder til Nr. 219 og 264.
- 284. Robert Mikkelsen. Direktør M.
- 285. Tage Mikkelsen. Broder til Nr. 284.
- 286. Sigurd Moth. Broder til Nr. 129, 227 og 270.
- 287. Svend A. Neckelmann. Broder til Nr. 200.
- 288. Niels Chr. Nielsen. Broder til Nr. 110 og 228.
- 289. Svend Pallesen. Broder til Nr. 154 og 201.
- 290. Jakob Petersen. Broder til Nr. 248.
- 291. Svend Pors. Grosserer P.
- 292. Alfred Rosendahl. Bogholder R.
- 293. Thorkild Schønfeld. Agent S.
- 294. Carla Stilling. Søster til Nr. 275.
- 295. Hans Erik Wandall. Forstander W.

1 F. (10 Disciple).

- 296. Viggo Baller. Broder til Nr. 15 og 134.
- 297. Arne Brusendorff. Broder til Nr. 181 og 213.
- 298. Inga Buhl. Søster til Nr. 140 og 214.
- 299. Aage Christensen. Købmand A. D. C.

300. Hother Eff. Broder til Nr. 162 og 235.
 301. Frode Eskildsen. Broder til Nr. 260.
 302. Lilli Frederiksen. Søster til Nr. 185 og 237.
 303. Vilhelm Sørensen. Broder til Nr. 12.
 304. Ib Tang Petersen. Lærer, Cand. mag. T. P.
 305. Vibeke Thastum. Redaktør T.

Biblioteket

har i Løbet af Skoleaaret haft følgende Tilvækst:

I. Tidsskrifter.

- Tilskueren* til April 1910.
Vor Ungdom til Marts 1910.
Bog og Naal til April 1910.
Den danske Realskole til Nr. 3, 1910.
*Dansk Sundhedstidende til Nr. 7, 1910.
*Fysisk Tidsskrift til 1910 H. 3.
Matematisk Tidsskrift A. 21. Aargang Nr. 1.
Frem til Nr. 26, 1910.
Gyldendals Bibliotek til Nr. 26, 1910.

II. Subskriptionsværker.

- Rein*: Encyclopäd. Handb. der Pädag. IX 2, X 1.
Ottosen: Folkenes Historie til 175. H.
Grimm's: Deutsch. Wörterb. 4. Bd.s 1. Afd. 3. Del.
           9. Lev. 13. Bd.s 8. Lev. 4. Bd.s 1. Afd. 3.
           Del. 10. Lev.
Gomperz: Griech. Denker til 16. Lev.
Roscher: Lexikon griech. und römisch. Mythologie til
 61. Lev.

---

† betyder tilsendt fra Ministeriet, * Gaver fra Forfattere, Forlæggere eller andre private.

- Studier* for Sprog og Oldtidsforskning til Nr. 79.
Skrifter udg. af Selskabet til historiske Kildeskrifters
 Oversættelse til 7. Række, 2. H.
Skrifter udg. af Udvalget for Folkeoplysningens Frem-
 me til Nr. 288.

III. Afsluttede Værker.

- ‡ *Asmussen*: Meddelelser om højere Almenskoler 1907—8.
 ‡ *Kancelliets Brevbøger* 1588—92.
 ‡ *Kronens Skøder* 1648—1688.
 ‡ *Viborg Domkirke med Skovgaards Malerier*.
 ‡ *Roskilde Domkirke, opmaalt af Storck, med Tekst*
 af Kornerup.
Bjørnson: Naar den ny Vin blomstrer.
Blicher: Juleferierne.
Hall Caine: Manboen.
L. Bruun: Danskernes Eventyr 1—2.
Carl Ewald: Eventyr. I—XII.
P. Gibbon: Fru Grobelars Livserindringer.
Grundtvig: Udvalgte Skrifter H. 1—89.
Hamsun: Benoni.
 — Rosa.
Norman Hansen: De glade Smils Boplads.
Heiberg: Elverhøj. (8 Eks.)
H. Ibsen: Terje Vigen. (8 Eks.)
Ingemann: Kresten Bloks Ungdomstreger. (8 Eks.)
 — Erik Menveds Barndom.
 — Prins Otto af Danmark.
 — Kong Erik og de Fredløse.
Kjelland: Set. Hans Fest.
Kilde: Loven.
J. Lie: Digte.
A. Mentz: Naturfredning.
Marryat: Børnene i Nyskoven.

- Z. Nielsen*: Maagen.
Norris: Malstrømmen.
Olrík: Danske Heltesagn.
M. Pontoppidan: Odysseus' Rejser og Eventyr.
Rosenkilde: Anders Tikjøb.
W. Scott: Guy Mannering.
 — Rob Roy.
 — Waverley.
 — Fængslet i Edinburgh.
 — Kenilworth.
 — Pigen ved Søen.
Tennyson: Enoch Arden.
Østergaard: Danske Sagn og Historier.
Eckstein: Schulhumoresken.
Heer: Der König der Bernina.
Scheffel: Der Trompeter von Säkkingen.
Sudermann: Das hohe Lied.
Jespersen: Modersmaalets Fonetik.
 — Større Engelsk Grammatik I.
Fuhrken: Phonetic Transcription of Jespersen-Rohde:
 Engelsk Læsebok för Realskolan.
D. Jones: Intonation Curves.
Noël Armfield: 100 Poems for Children.
Morris: Engl. Grammar.
Miss E. Coverton: The teaching of English composition.
Anatole France: Les sept femmes.
Daudet: Le petit chose.
Lamartine: Captivité de Louis XVI.
Zola: Paris.
George Sand: La petite Fadette.
 *Forsvarskommissionens Betænkning.
Rørdam: Geologi I.
Arnold Møller: Haandbog i Sundhedspleje.
 — Alkohol.

Lehmann: Bibelbogen.

Laursen: Kultur- og Nytteplanter.

Skulpturier over moderne Skolevæsen.

Larsen: Købstadskole og Folkeskole.

E. Pontoppidan: Kønssygdommens Betydning og Forebyggelse.

*Moderna Språk. 1908.

Desuden er der til Discipelbiblioteket anskaffet en Del Bind, særligt til den danske, den tyske og den engelske Afdeling. Fra Forlæggere er sendt 23 Skolebøger.

Forskellige Meddelelser.

Nicolai Hansens Mindelegat, oprindeligt 550 Kr., er ved Testament efter hans efterlevende Hustru, Marie Hansen, der døde i Januar 1910, forøget til 2000 Kr. Renterne skal hvert Aars 23. Decbr. efter Rektors Bestemmelse tildeles en Elev i en af Skolens 3 øverste Klasser.

Skolens tidligere Bestyrer, Hr. Magister *Sigurd Müller*, har alter i Aar forøget Skolens Billedsamling med 5 store Litografier. Disse er indrammede og ophængt i Klasserne. Den mineralogiske Samling er ved stor Velvilje fra Prof. *Ussings* Side ordnet af det mineralogiske og geologiske Museum og kompletteret med forskellige Gaver.

Mr. *Thornton* fra London deltog i Tiden fra 1ste September til 18de Oktober i Engelskundervisningen i de øverste Klasser og holdt desuden 4 Lysbilledforedrag om London, Universitetsbyerne og engelske Domkirker. Den 19. Marts holdt Hr. Arkitekt *Schmidt*

et Lysbilledforedrag om Bygningskunst for de øverste Klasser.

I November og Marts var der i Sangsalen 2 mindre Udstillinger af Billeder, der viste henholdsvis Kunsten og Bygningsstilens historiske Udvikling. Den første var ordnet af Hr. Adjunkt *H. H. Nissen*, den anden muliggjordes ved Hr. Tandlæge *Friis'* Velvilje.

Skolens *Billedsamling*, *den fysiske Samling* og *Fonograf- & Grammofonsamlingen* er udvidede ved Køb og Gaver.

Undervisningsinspektøren Prof. *Tuxen* overværede Skolens Undervisning den 9. November. Den 22. November inspiceredes Sløjdundervisningen af Hr. Sløjdinspektør *Aksel Mikkelsen* og den 11te Februar Gymnastikundervisningen af Gymnastikinspektør *Knudsen*.

Skolelægen, Dr. *O. Ørkild*, har som tidligere tilset Sundhedstilstanden hos Eleverne ved Besøg i Klasserne og undersøgt alle nyindmeldte Elever og andre, som henvistes til ham af Lærerpersonalet. En Beretning om Aarets Arbejde er sendt til Byraadet. Eleverne i de højere Klasser er maalt og vejjet 4 Gange, og Resultaterne indført paa deres Sundhedssedler. Hjemmearbejdstiden for Eleverne i 1.—3. G., R. og 4 M. er undersøgt ved Skemaer, udfyldte af Hjemmet, og der er derefter af Skolelægen og Rektor talt med de Elever, som efter disse Skemaer syntes at arbejde for meget og faa for lidt Hvil, Bevægelse i fri Luft eller Søvn.

Lægeforeningens Formand har den 31. August 1909 under Henvisning til, at der ved den højere Almen-skole er ansat en Skolelæge, med hvem Skolen eventuelt kan raadføre sig om, hvorvidt en Elev bør have Lov til at gaa hjem og spise Frokost, meddelt Skolen, at Lægerne i Kolding har vedtaget ikke for

Fremtiden at ville udstede Frokostattester til Skolens Elever.

Rektor træffes paa Skolen hver Skoledag Kl. 12—1.

Legater, Fripladser og Stipendier.

Bøger indkøbte for „Kolding Borgeres Præmielegat“ uddeltes den 23. Okt. For god Oplæsning gaves Belønninger til *Marie Clausen, Agnes Blicher, Gunnar Heeno, Aage Lund, Egede Schack, Helmuth Thrane,*

for Sang til *Kresten Andresen, Jenny Jensen, Peter Bertelsen, Ernst W. Petersen,*

for Oplæsning og Sang til *Viggo Jensen og Poul Kiørboe.*

Børn af Skolens faste Lærere har fri Undervisning. Der er desuden bortgivet 61 hele og 21 halve Fripladser til et samlet Beløb af 9417 Kr. Sparekassen for Kolding og Omegn har betalt Skolepenge for en udenbys Discipel.

Vejle Amts Skoleraad har af sit Stipendiefond givet 36 Kr. til hver af følgende Elever: *Hans Bonde, Charlotte Christensen, Marie Clausen, Iver Hansen, Dagny Iversen, Marius Jørgensen, Vigor Nielsen* samt 54 Kr. til *Viggo Møller.*

Professor Lassens Legat for 1909 blev givet til *Ejnar Bondesen* med 35 Kr. og Nicolai Hansens Mindelegat til *Viggo Møller* med 11 Kr.

Af de ved Majfesten i 1909 i Bøsserne indsamlede Penge er der til Boghjælp givet *Viggo Møller* 35 Kr. samt *Ejnar Bondesen* og *Marie Clausen* hver 20 Kr.

Forholdsregler mod smitsomme Sygdomme.

I Overensstemmelse med ministerielt Cirkulære af 11te Maj 1880 vil følgende Regler være at iagttage:

a) Naar der udbryder smitsom Sygdom i et Hjem, hvor der findes skolesøgende Børn, gøres der straks Anmeldelse derom til Skolens Rektor.

b) Hvis Sygdommen viser sig at være Skarlagensfeber, Difteritis, Blødgang, eksantematisk Tyfus eller Kopper, formenes Disciplene, — saa vel som Lærere, — i hvis Hjem der findes Patienter med disse Sygdomme, Adgang til Skolen, indtil al Fare for Smitte er hævet.

c) Denne Forholdsregel vil derimod i Regelen ikke være at iagttage under andre Epidemier, f. Eks. Mæslinger, Kighoste, Faaresyge, tyfoid og gastrisk Feber, med mindre disse skulde være af særligt ondartet Karakter. Tvivlstilfælde afgøres af Skolens Rektor efter Samraad med vedkommende Huslæge.

Skolebetalingen.

Der betales hvert Fjerdingaar:

I	1. Forberedelsesklasse	9 Kr.
	- 2. —	12 —
	- 3. —	15 —
	- 4. —	18 —
	- 5. —	24 —
	- Mellem skolens 1. Klasse	24 —
	- — 2. og 3. Klasse	30 —

I Mellemskolens 4. Klasse og Realklassen . . . . 36 Kr.
 - Gymnasiet . . . . . 45 —

For anden Broder eller Søster betales $\frac{3}{4}$, for øvrige Søskende $\frac{1}{2}$ Kontingent. Disciple i Forberedelsesklasserne faar kun Moderation for Søskende i disse Klasser.

Desuden betales i Indskrivningspenge 6 Kr. og i Brændepenge 4 Kr. om Aaret. Sløjdmaterialet betales særligt.

I Dimissionspenge gives 10 Kr. af enhver, der indstiller sig til Mellemskoleeksamen og Realeksamen. Til Afgangseksamen for studerende betaler Skolens Elever 15 Kr., Privatister 40 Kr. Privatister, som skal have Tillægseksamen i enkelte Sprog, betaler for hvert enkelt Sprog 4 Kr., for 3 Sprog paa én Gang 10 Kr. I Indskrivningspenge til Tillægsprøven for Farmaceuter betales 6 Kr.

Kolding højere Almenskoles Regnskab

1ste April 1908—31. Marts 1909.

INDTÆGT:

1. Restancer fra foregaaende Aar.....	240. 94
2. Skolepenge og lignende.....	19492. 30
3. Indskrivningspenge.....	312. 00
4. Eksamensafgifter.....	394. 00
5. Statens Tilskud ifl. Lov af 10. April 1855.....	3000. 00
6. do. - Finansloven.....	6000. 00
7. Amtstilskud ifl. Kontrakt af 19. April 1879.....	2000. 00
8. Renter af Kapitaler (herunder Kolding Borge- res Præmielegat).....	323. 05
9. Andre Indtægter (Refusion fra Kolding Kirke, Byraadets Tilskud til Handelsskolen, Afgift for Telefonstativer).....	691. 16
	Kr. 32453. 45

UDGIFT:

1. Løn til faste Lærere.....	33899. 98
2. Timebetaling.....	1720. 00
3. Vikartimer.....	667. 12
4. Inspektion.....	1394. 00
5. Tryksager og Kontorhold.....	597. 39
6. Bibliotek, Sløjdundervisning etc.....	272. 02
7. Bygningers Vedligeholdelse.....	880. 05
8. Inventariets Vedligeholdelse.....	1136. 21
9. Pedeltjeneste og Rengøring.....	2008. 63
10. Andel i Byens Bestyrelse.....	200. 00
11. Skatter og Afgifter.....	163. 60
12. Understøttelser.....	1700. 00
13. Brændsel.....	957. 89
14. Belysning.....	246. 84
15. Forskellige Udgifter.....	286. 70
16. Restancer, som overføres til næste Aar.....	398. 92
17. Uerholdelige Restancer, som udgaar.....	122. 42
	Kr. 46651. 77

Disciplenes Forældre og Værger samt enhver anden, der har Interesse for Skolen, indbydes til at være til Stede ved Eksaminerne og Bekendtgørelsen af deres Udfald. Tiden vil senere blive meddelt.

GEORG BRUUN.